

DOMOLJUB

izhaja vsak četrtek. Cena mu je
: K na leto. (Za Nemčijo + K. zr
Ameriko in druge tute države + K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnine, reklamacije in in-
sernti pa: Uredništvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 14.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1914.

Leto XXVII.

Časi so resni!

Nekaj dogodkov zadnjega časa ne sme iti mimo nas, da ne bi resno premislili njihovega pomena.

Ulster! Že zadnji »Domoljub« je povedal, za kaj gre. Angleški državni zbor hoče po svoji večini dati Ircem upravičeno, že zdavna zahtevano samostojnost — homerulo, kakor ji pravijo po angleško. Irci so katoličani, samo ulsterska pokrajina, ki šteje nekako petino irskega prebivalstva, je protestantska. Tudi Ulsterci so po večini irskega rodu, toda pod pritiskom angleških vlad in protestantskih angleških veleposelstnikov so pred dobro dvesto leti izdali svojo vero in prestopili k protestantski. Zdaj je v njih zakipela vsa protestantska strast proti katoličanom; nečejo irske samostojnosti, ker nečejo imeti v svoji Irski katoliške irske vlade. Najvažnejše je pa pri tem, da so se angleški častniki ustavili vladi, češ, da nečejo v Ulster udušiti morebitni upor. Protestantska besnost proti katoličanom je tolika, da oficir ne drži več na svojo prisego in neče več ubogati prišojne oblasti, ko gre za to, naj bi se katoličanom dalo nekaj več pravic.

Nemški cesar! Ravno zdaj se je zvedelo, kako nestrpno sovraži nemški cesar katoliško vero. Pred par leti je prestopila hesenska princesa Ana od protestantstva h katoličanstvu. Cesar ji je ob tej priliki pisal, da sovraži vero, katero je sprejela; zažugali so ji, da ne bo imela več pristopa na cesarski dvor in zvedela se je tudi cesarjeva beseda, da je njegova iskrena želja, naj bi se katoliško praznoverje zatrla. Cesarjev bližnji sorodnik princ Henrik je tudi v tem zmislu javno izrekel, naj bi po Nemškem kmalu završal vihar proti katoličanom. Naša dr-

žava je zvezana z nemško. Nemčija nas zdaj še rabi, toda sovraštvo proti katoličanom, ki tako surovo živi med protestanti, utegne obenem postati tudi proti Avstriji, ki je v ogromni večini katoliška. Avstrijski protestantje dobivajo denarnih podpor z Nemškega. Nemška cesarica je osebno zelo močno pomagala tisti grdi gonji med avstrijskimi Nemci, ki jo poznamo pod imenom »Proč od Rima«, in ki je v zadnjih letih do 15.000 Nemcev spravila do tega, da so izdali svojo katoliško vero in prestopili k protestantom.

Razkolna vera. Z vso silo, z denarjem, spisi in osebno agitacijo delajo Rusi, da bi z Rimom združeni Rusini v Galiciji in na Ogrskem prestopili k razkolni veri. Cele vasi so po ti poti že odtrgali od Rima. Ravno to reč začinjajo Srbi na Hrvaškem in prepričani bodimo, da ne bo ostalo samo pri začetku, marveč da se bo širila vedno bolj. Prestopila bo tudi k nam.

Tisza! Na Ogrskem je za gospodarja Tisza, zavrit protestant-kalvinec. Katoličanov je na Ogrskem 13 milijonov, vendar jim pa komandirajo protestantje in judje. Že od leta 1867. se vleče zahteva, naj se da katoličanom potrebna samostojnost. Bivši minister Apponyi je že izdelal zakonski načrt v tem zmislu; njegov naslednik Zichy ga je hotel uveljaviti, toda nestrpni protestant Tisza je to preprečil. Ogrski katoličani so vsled tega silno nejevoljni; celo me dnjimi se izgublja zaupanje do skupnega cesarstva. Boli jih, ker so povsod zadnji in zato ni čuda, če zvestoba tudi pri njih pojema.

Kaj se učimo iz teh dogodkov? Naša država ima ob eni strani Nemčijo s protestantovsko večino, ob drugi strani in na severu pa razkolne države. Protestant in razkolnik sovražita katoliško vero in zato je umljivo, da se med pro-

testanti in razkolniki širi glas, naj se Avstrija razbije in s tem edini katoliški vladarski rodbini vzame prestol. Svobodomiselnici, framasoni vseh narodov pa pomagajo s svojo podlo protiversko agitacijo. Naši liberalci gredo seveda tudi zvesto s to bando.

Obenem pa vidimo, kako nespametna politika tišči pri nas in na Ogrskem svoboden, samostojen razvoj katoliških narodov avstrijske države in tako samo pomaga državnim sovražnikom. Ne prezirimo, da je na dnu vseh teh velikih javnih vprašanj, za katera gre danes, katoliška vera in z njo vera sploh. Vsak vpliv vere na javnost bi liberalci radi uničili; ker gre za katoličanstvo, jih pri tem pozdravljajo za svoje zaveznike protestantje in razkolniki.

Bedimo, pazimo in pripravljajmo se! Ne izpustimo izpred oči verske plati v javnih bojih. Za vero gre, za vero pojde tudi v bodoče. Poglobimo versko prepričanje in versko življenje! Pri tem se pa zavedajmo, da je za javne boje prva reč močna, zedinjena, složna politična stranka. Brez nje ni nič; ko bi jo zapravili, smo gotovo tepeni. Naša stranka je vajena bojev; v edinosti je doslej zmagovala. Držimo se je s celim srcem, delujmo v nji in ž njo in potlej bomo pripravljani, naj pride kar hoče. Časi, ki živimo v njih, so pa resni.

SLOVENSKI VOJAKI V ALBANIJI

Dne 25. marca je odšlo iz Trsta 100 naših fantov od slovenskega pešpolka št. 97 v Albanijo. Tam bodo spremljali in pomagali mednarodni komisiji, ki določa albanske meje. Dobili bodo za to

menažo in pa 5 K 8 h plače. — Slovenski vojaki, ki so bili pozimi tam doli, pravijo, da so grenke ure prestali: po več noči so morali spati v najhujšem mrazu na prostem pod šotori.

LAŠKO KRALJESTVO ZA ISTRSKE LAHE.

V Istri se bodo vršile v kratkem času volitve v deželni zbor. Zelo zanimivo je, da so nabrali Lahi v laškem kraljestvu za te volitve pol milijona lir, s katerimi hočejo pomagati laškimi kandidatom do zmage. Ej, ti Lahi, to so jako nerodni zavezniki za nas Avstrijce!

SLOVENSKI ODVETNIKI PRI PRAVOSODNEM MINISTRU.

Pretekli četrtek so se oglasili na Dunaju pri pravosodnem ministru zastopniki slovenskih odvetnikov: dr. Brejc iz Celovca, dr. Hrašovec iz Celja in dr. Triller iz Ljubljane. Predložili so mu razne zahteve glede rabe slovenskega jezika pri sodiščih na Slovenskem. Minister je rekel, da bo njihove zahteve preštudiral. Izjavil je, da je samo po sebi umevno, da mora biti vsak sodni uradnik več jezika prebivalstva.

HRVAŠKI BAN — POSLANEC.

Dne 26. marca je bila v Zagrebu volitev enega poslanca v hrvaški sabor. Kandidiral je hrvaški ban Skerlec. Zagrebški meščani so ga izvolili s 572 glasovi; njegov protikandidat je dobil 300 glasov. Kakor torej kaže, Zagreb svojemu banu zaupa.

LAŠKO IN SLOVENSKO VSEUČILNIŠKO VPRAŠANJE.

Pravijo, da bodo dobili Lahi na Dunaju svojo laško pravosodno visoko šolo. Slovenci in Hrvatje v Avstriji bodo pa smeli študirati na vseučilišču v Zagrebu in ondaj delati tudi svoje izpite, ki bodo veljavni tudi za službo v Avstriji.

VOLITVE V GORIŠKI OBČINSKI SVET.

V Gorici se je začel nekaj časa resen boj med Lahi in Slovenci, kdo bo gospodar tega mesta. Slovencev je v Gorici 10.000, Lahov pa 14.000. Slovenci pa vedno naraščajo, ker je skoro vsa okolica slovenska in zalaga mesto z novo krvjo. Preteklo nedeljo so bile volitve v tretji razred mestnega sveta. Slovenci so naskočili tretji razred z vso silo in resnobo. Lahi bi čisto gotovo propadli, da jim niso priskočili na pomoč goriški Nemci. Slovenci so dobili do 340 glasov, Lahi in Nemci skupaj pa nekaj nad 500 glasov. Če bo šlo tako naprej, bo Gorica v desetih letih v slovenskih rokah. Slovenci so si priborili Ljubljano, si bodo še Gorico. Hej Slovani, naše reč slovenska živo klije!

AVSTRIJA ODPIRA OČI.

Pretekli teden je bil imenovan za namestnika deželnega poglavarja v Bosni in Hercegovini Hrvat katoličan dr. Niko Mandič. Popreje so zavzemali to mesto večinoma nemški in madjar-

ski uradniki. To imenovanje kaže, da je začela avstrijska vlada pametno misliti. Na domačih tleh naj se nastavlja domači ljudje, ki so zvesti domu in oltarju in ki imajo tudi nekaj srca za Avstrijo.

CESARJI SE SHAJAJO.

Pretekli teden je obiskal našega cesarja na Dunaju nemški cesar Viljem. Bil je pri njem samo nekaj ur. Nato se je odpeljal Viljem v Benetke, kamor je prišel tudi laški kralj Viktor Emanuel. Prišla sta skupaj v benečanskem zalivu na ladji, kjer sta skupaj obedovala. Po sestanku se je odpeljal laški kralj zopet v Rim, nemški cesar je pa odplul proti Trstu, kjer je obiskal v gradu Miramar našega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo družino, ki v gradu stanuje. Iz Miramara se je odpeljal Viljem na svoji ladji na otok Krk, kjer bo užival krasne pomladanske dni v tem lepem južnem gaju.

RUMUNSKI ZET NA DVORU RUSKEGA CARJA.

Rumunski prestolonaslednik se je odpeljal s svojimi stariši v Peterburg na dvor ruskega carja Nikolaja. Prišel je obiskat in pogledat svojo nevesto, carjevo hčer Olgo, katero misli poročiti. Na dvoru so ga sprejeli z velikim veseljem. S tem so med Rumunijo in Avstrijo pretrgane vse stare prijateljske zveze in Rumuni nam bodo delali še enkrat sive glave.

NA ANGLEŠKEM SE PUNTAJO ČASTNIKI.

Na Irskem bodo dobili torej katoličani svoj parlament. Angleški poslanci sami so sklenili zakon, ki se mora v najkrajšem času izvesti. Postava je postava in držati se je mora vsakdo, tudi vojak, če nočemo, da bo svet na glavi stal. Na Angleškem so se pa oglasili častniki, ki pravijo, da te postave ne priznavajo in da se ne bodo borili proti prebivalstvu v pokrajini Ulster, ki se je začelo proti tej pravični postavi puntati. Vojni minister namesto da bi te kalvinske častnike nagnal z metlo, pa se je začel z njimi pogajati. To so zares lepe razmere! Vsled tega je prišlo v angleški zbornici do hudega prerekanja in ni izključeno, da bo ministristvo odstopilo in se bodo razpisale nove volitve v angleški parlament.

DRAG MIR.

Evropske vlade stane vojaštvo vsako leto 24 tisoč milijonov. Ravnokar hoče francoski parlament skleniti postaviti, po kateri bo Francija zabila v vojaške svrhe zopet enkratni znesek 2000 milijonov kron. Ta velikanska bremena delajo Evropi sive lase. V Londonu se je ustanovilo neko društvo, ki bo delalo na to, da se bodo vse evropske države objele v bratovski zvezi in da bo vendar enkrat konec tega večnega sovražstva. Jako pametno društvo, samo da bi kaj pomagalo!

JAPONCI SE OBOROŽUJEJO.

Države se neprestano oborožujejo, tako da bodo ljudje kmalu zakopani do vratu v samem smodniku in kanonih. Tudi japonska vlada hoče imeti več milijonov za pomnožitev mornarice in vojnih ladij. Japonski poslanci pa imajo vendar precej soli v glavi in se jim zdi to neprestano oboroževanje naravnost neznosno. Zato so v parlamentu vrgli postavo, ki zahteva nove milijone za ladje. Vlada se je pa nad njimi zmaščevala in poslala poslance domov. Razpisala bo nove volitve in misli, da bo dobila take poslance, ki bodo milijone dovolili.

Listek

Božja roka.

Povest. Španski spisal P. Luis Coloma. Prevel Akim Ezafovič.

(Konec.)

Grobna tišina je zavladala. Lopijillo je povzel besedo in začel govoriti, kakor bi se bil naučil iz »Guillotine« — »organa višjih desettisoč«. »Veliki moment je torej prišel! Ura pravice je odbila proletarijancem in mogotcem in vloge so se zamenjale. Z gorečo bakljo civilizacije je hodil on (Lopijillo) po mestih in vaseh in se žrtvoval za blaginjo proletarijancev; vse je pretrpel: lakoto, mraz in razne muke, ki si jih je moglo izmisliti tiranstvo in inkvizicija, da bi zadušila boj za ljudske pravice. Toda vse bi pretrpel, vse, da bi le dobilo ljudstvo svoje pravice. Prišel je trenutek, ko razglasi vsa Španija zvezno republiko in on je pripravljen iznova se žrtvovati in prevzeti kandidaturu. Tam stoji rdeča zastava, zaradi katere je prišel sem, da jo jim izročim in ni se bal smrti, kajti kakor hitro se pokaže taka zastava po vsej Španiji, bodo začeli razdeljevati zemljišča. Hudozni mogotci so dosedaj že dovolj uživali. Sam zase ne zahteva ničesar, vjemu zastuje jasno nebo, lahko žuboreč potoček, zelena trata in pa to, da vidi, da je njegovo ljudstvo srečno, da uživa svoje dosedaj pokopane in pozablene pravice.«

Velikansk aplavz, bravo - klici, rjovenje in ropotanje z nogami je pretreslo klubovo dvorano — ali bolje rečeno hlev — in spominjalo na one čase, ko so se pretresali ta hram svobode glasovi in udarci kopit one živali, ki ima dolga ušesa pa kratko pamet, tako da rabimo ime te živali včasih tudi pri ljudeh. Ti navdušeni klici, ki so nekoliko spominjali na Termopile, so zadušile Lopijillove besede; hotel je nadaljevati, pa ni mogel. Ti znaki navdušenja in gorečnosti so ga tako vznemirili, da so mu prihajale na misel kletvice grških in rimskih govornikov: Obmolnil je Mark Anton, ki je raztrgal

togo* svojega prijatelja in pokazal senatu njegove rane, ki jih je dobil pri brambi domovine, obmolknil Periklej, ki je objel v atenskem areopagu Aspazijo. Tako je tudi on objel molče rdeči prapor in stal — kakor Klopstockovi junaki — nepremično v mislih na svojo nesmrtnost, zavil v rdečo cunjo kakor pečen petelin v paradižnikovi polivki.

Nato je nastopil don Juan. Hotel je govoriti in udaril je trdo s pestjo po jasliah. Sveto navdušenje mu je sijalo iz oči, tako, da so bila podobna njegova očala dvema benečanskima bakljama, z glasom, o katerem se ni vedelo, ali je prišel iz mogočnega nosu, ali iz očal ali iz razmršene brade, ki je pokrivala usta, kakor pajki vhod v votlino. Začel je:

»Bratje! prišla je ura — ura je prišla; — ura je že prišla! — Ne rečem ničesar drugega — ničesar ne rečem! Ne rečem prav ničesar! ... Kajti govoril je že oni goreči, navdušeni civilizator — oni goreči civilizator je govoril ... in v primeri z njim sera jaz — z njim v primeri sem —«

In pri tem je don Juan vtaknil roke v žep in iskal rešilno besedo, ki bi dovolj označila pravo razmerje med njim in »gorečim civilizatorjem«, jih zopet potegnil vun, nato vtaknil zopet nazaj in ko je slednjič našel ono energično kletvico, s katero je navadno končal svoje »govore« — jo je energično izgovoril — ne, zatulil je — in stopil iz jasil.

Publika je bila prepričana. Navdušenje je presehalo vse meje in ko je Lopijillo prišel zopet k sebi, je bil primoran pozvati z velikim kravjim zvoncec zborovalce k miru. Ko je navdušenje nekoliko poleglo, je razložil Lopijillo načrt, po katerem je bila določena splošna vstaja vseh dobrih patrijotov na drugo jutro. Svetoval je zborovalcem, naj se polaste najprej občinske hiše, odstavijo župana in vse svétnike in namestijo druge. Določili so uro, kdaj naj bi se vsi zbrali na trgu, določili, da prineso s seboj toliko pušk, kolikor jih le bodo mogli dobiti. Lopijillo je zaključil zborovanje, rekoč, da mora iti še v mesto, predno napoči dan zmage. Demokrat je dobro vedel, da zadostuje, če se zaneti iskrica — požar se potem razvname sam.

Ko se je Lopijillo poslavljaj, je doseglo navdušenje svoj višek. Vsi so spremili svojega voditelja do konca vasi. Pred Juan Antonijevo hišo je zasedel Lopijillo oprezno žrebe, ki ga je pred tremi dnevi ukrad bogatemu posestniku in oddirjal proti mestu.

3.

Slednjič je napočil zaželjeni dan in že na vse zgodaj zjutraj se je zbralo ljudstvo okrog občinske hiše; na nemirnih pogledih, skrbnih obrazih in pritajenem govorjenju se je kazala ona vznemirjenost, ki jo čuti človek, kadar se hoče lotiti dela, pri katerem je vse postavljeno na tehtnico. Krčmar

Mal Alma, Mefistofel ubogih ljudi, je tekal, podžigajoč ogenj vstaje, od hiše do hiše in obljubljal vse mogoče in nemogoče stvari in grozil ter bruhal grozna bogokletstva.

Slednjič je udarilo v zvoniku dvanajst in v začudenje vseh, ki niso ničesar vedeli o tej skrivnosti, se je začulo mesto opoldanskega zvonjenja neubrano brenkanje, ki je vzbudilo na vseh koncih vasi strah in zmešnjavo. V istem hipu se je prikazal v zvoniku sršasti obraz don Juanov, ki je, vihteč v roki rdeč prapor, vpil na ves glas:

»Živela zvezna republika!«

Ta klic so ponovili vsi, ki so bili zbrani na trgu, toda ne več tako navdušeno kakor prejšnji večer v klubovem hlevu. Za komiko je prišla tragika in tisočere strasti, ki so se borile med seboj v prsiah človeka, predno postavi svoje življenje na tehtnico; so se zrcalile na surovih obrazih in se umaknile vsemu smešnemu, da naredijo prostor strahu. Jeza, strah in trepet, ki se pojavlja pred vsakim bojem in zločinom, se je kazalo na obrazih; pri prvem kriku in pri prvem strelu izbruhne vsa divjost, ki tira uboge žrtve v ogenj, da si omadežujejo roke s krvjo in izvrše grozno maščevanje. Komaj je zadonel s stolpa klic na splošno vstajo, kar se zapro vrata občinske hiše in pri vseh oknih se prikažejo puškine cevi gardistov, ki so napolnili vso hišo.

»S poti!« je zakričal vodja.

In zagrmel je strel, da se je streslo ozračje. Množica je grozno zatulila in se začela umikati proti cerkvi. In začela se je ona večna tragedija, ki se odigrava na svetu, odkar si je Kajn omadeževal svoje roke z Abelovo krvjo.

Bojeval se je brat proti bratu, vsak je mislil samo na to, da prelje kar največ krvi in vsi so se borili, kakor beduini v puščavi za kapljico umazane vode, ki se izgublja v pesku, pa se niso domislili studenca žive vode, ki izvira v nebeškem vrtu, ki edino more utolažiti žejo človeškega srca. Le enega gledalca je imela ta drama, onega, ki je potisnil orožje v roko in hipoma izginil, da se povrne zopet ob uri triumfa, kot beden marodir, ki se ne prikaže preje na bojišču, dokler ne more upati na ropanje trupel.

Don Juan »brezobrazni« se je skrtil na vrhu zvonika in kljub varnemu debelemu zidovju je strahoma pričakoval izida boja; bled in trepetajoč je čepel v kotu, se pri vsaki salvi pretipal, če je koža še cela in usta so šepetala molitev, ki mu je še ostala v dnu njegovega srca.

Ognja na bojišču še ni bilo konec in pogled na prelito kri je vzbujal vso krvoločnost divjih zveri v človeški podobi; čula so se nezaslišana bogokletstva, ki so spremljala grozno početje. Kar se začuje iz bližnje ulice cerkveno petje, ki se je mešalo s rjovenjem krvi žejne množice; med potoki krvi in smodnikovim dimom se je pomikala vrsta jokajočih žensk, ki so z gorečimi svečami v rokah šle za kipom Jezusa

nazareškega, vaškega patrona, ki ga je neslo na ramah šest mladeničev. Kristus je stal tu, s trnjevo krono na veličastnem čelu, lepo obličje smrtnobledo, resne oči obrnjene na bratomorne borilce, kakor bi hotel vprašati:

»Kaj, Kaj, kaj si naredil svojemu bratu?«

Presenečeni so obstali vsi in v eni roki držeč puške so se z drugo mehanično odkrili in v njihovih očeh, iz katerih je še pred kratkim žarela bojna strast, so se prikazale solze. Jokajoče ženske, ki so obdajale Gospoda, so živo spominjale na oni dogodek, ko so jeruzalemske žene objokovale Odršenika, in med katerimi je ta spoznal svojo mater, drugi svojo ženo ali ljubljeno hčerko.

Manjkala je le še iskrica, ki bi vnela kesanje zapeljanih mož, ki so trepetali pred kipom Jezusa, strogega, toda pravičnega sodnika.

Bogokletna zloba Mal Alme je zagnetila to iskrico, ljudje so videli, kako je to človeče z demonskim smehljajem na ustih namerilo puško na kip, izprožilo in izginilo kot blisk v bližnjo ulico. Kroglja je zadela Gospodovo srce, isto srce, ki je govorilo med mukami sramotne smrti:

»Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

Nato se je zgodilo nekaj, kar se da težko popisati: tisočer krik strahu in groze je pretresel ozračje. Možje so vgli puške v stran in ženske sveče; vsi so hiteli k sveti podobni, jo objemali, kakor bi bila živa, kakor bi se bali, da je kroglja pred njihovimi očmi vzela Zveličarju znova življenje. Vrata občinske hiše so se odprla in branitelji so se pomešali med ravnokar še sovražno množico. Med klici maščevanja in ljubezni so nesli kip Jezusa nazareškega do konca vasi in bilo je videti, kakor da tavajo za njim kot zveste ovce za mrtvim pastirjem.

Kar prihitita dva pastirja in vpijeta na ves glas, da sta videla pod vasjo truplo mrtvega človeka. Vsa velika množica je takoj hitela tja in zapazila pod vasjo truplo Mal Alme. V prsiah mu je tičala kroglja, ki je predrla natančno na onem mestu njegovo srce, kakor njegova kroglja Jezusov kip.

Nihče ni vprašal — kdo? — Kako? — Kdaj? — Molče so gledali vsi mrtvo truplo, njihove ustnice pa so šepetale: »Božja pravičnost, kazen božja!«

4.

Medtem se je prikazala za zvonikom bleda postava. Pa to ni bil genij vojne, ki hoče vdihavati smodnikov dim, niti vampir, ki išče mrliče, da jim izsesa še gorko kri.

Bil je to don Juan, ki je ves obupan zbežal proti svinjaku, kjer sta bila skrita Lopijillo in njegov spremljevalec, ki sta mesto, da bi se vrnila v mesto, čakala tu izida boja. Prišel je ves zasopljen in videti je bilo, da se vsak hip zvrne kakor maratonski znanilec, toda ne kot znanilec zmage.

* Halja, ki so jo nosili Rimljani.

»Torej je vse izgubljeno?« sta ga vprašala.

»Vse, samo moja koža ne!« je odgovoril don Juan in vtaknil roke v žep.

Dom in svet.

Iz deželne odbora. Prihodnje deželnozborsko zasedanje bo po Veliki noči. — Občinski odbor v Slavini se razpusti; za gerenta se nastavi g. Štefan Pičur. — Deželni odbor prevzame zakup državne užitnine za vipavski sodni okraj, in sicer za čas od 1. aprila do 31. decembra 1914. — Rokodelska dela pri večjih stavbah se bodo oddajala tudi posameznim rokodelcem. — Za deželnega živinozdravnika na Vrhniki se imenuje Ivan Pestotnik. — Za obrtno razstavo v Radovljici se dovoli 500 K, za pletarski tečaj v Dev. Marije Polju 500 kron, za dijaško kuhinjo v Novem mestu 500 kron.

Popravek. V članku »Pomenek s krčmarjem in mesarjem«, v zadnji številki je smisel predzadnjega odstavka tak-le: Da bi krčmarški povisek vinske cene — to je 8 vin. pri litru — prišel res v deželno blagajno, bi se morala zvišati deželna naklada na užitnino od 40 na 174 odstotkov. Zvišala se je pa na 145 odstotkov. Krčmar izven Ljubljane bo imel pri hektolitrju vina vsled deželne doklade, ker bo prodajal četrti za 2 vin. dražje, 1 K 76 vin. dobička.

Župnik v Motniku umrl. Umrl je dne 29. m. m. gospod Ivan Plahutnik, župnik v Motniku. Rojen je bil v Ljubljani dne 2. avgusta 1878., v mašnika posvečen dne 3. avgusta 1900. Služboval je kot kaplan v Senožečah, na Igu, v Cerknici, v Ribnici in kot župnik v Motniku. Bil je zelo delaven in priljubljen gospod. Blag mu spomin!

Smrt poštenjaka. Iz Selc. V nedeljo smo pokopali ob ogromni udeležbi Jakoba Megušarja, Plaznika. Srčna napaka je podrla čvrstega moža v krepkih letih. Z njim je legel v grob kremen-značaj, plemenit naš somišljenik, podpornik vsega, kar se je pri nas delalo v cerkvi in v javnosti. Pomen združništva je — dasi ni bil videl šole od znotraj — eden prvih doumel; s trezno sodbo je spremljal vedno vse dogodke javnega življenja. V njegovem duhu je vzgojena vsa njegova družina. Počivaj v miru!

Kako se je vršilo slovesno ustoličenje koroških vojvod. Kranjski zgodovinar Valvazor ga popisuje tako: Pod Krnskimi gradom na Gosposvetskem polju se je nahajal takozvani knežji prestol ali knežji kamen. Kadarkoli je imel biti ustoličen novi koroški vojvoda, se je vsedel na ta prestol kmet iz rodu Blaževskih, in čakal, obdan od mnogoštevilnega ljudstva, prihoda novega vojvode. Ta je prišel v preprosti kmetški obleki, obdan od plemstva, v nališpanih oblekah. Pred vojvodo je šel

goriški grof, na vsaki strani vojvode so pa peljali črnega bika in pa mršavo kljuse. Ko se je približal vojvoda kmetu, je zaklical kmet: »Kdo je ta, ki se tako ošabno bliža«, nakar je odgovorilo ljudstvo: »Deželni knez prihaja«. Nato vpraša kmet, če je pa tudi novi vojvoda pravičen sodnik in vnet za blagor dežele, svobodo, in če je zaščitnik vere, vdov in sirot. Ko ljudstvo temu pritrđi, obljubi deželni knez, da bo vršil vse to, če bi tudi zaradi tega postal tako reven, da bi se moral preživljati z mršavim konjem in slabim bikom. Ko da vojvoda kmetu denar, obe živali in ko mu obljubi, da bo njegova hiša svobodna in prosta vseh davkov, se je umaknil kmet vojvodi, preje ga je pa še z rahlim udarcem na lice opozoril, da se bo tudi ravnal po tem, kar obljubi. Nato stopi knez na knežji prestol in še enkrat slovesno obljubi, da bo pravičen sodnik. Popoldne pa je jezditil novi vojvoda k vojvodskemu prestolu in svečano prisegel, da bo varoval vse pravice plemstva in kmetov. Obred je zaključil slovesen »Te Deum laudamus« v Gosposvetski cerkvi. — Vsa ta slovesnost se je vršila izključno v slovenskem jeziku. Vojvoda je govoril samo slovensko. Zgodovina nam pripoveduje, da so v slovenskem jeziku slovesno vmeščali vojvode že od 8. stoletja dalje. Tedaj so Karantanskim Slovincem že vladali nemški vladarji, a so — kakor nam priča slovesno vmeščenje — spoštovali jezik našega naroda.

Ali dneva ne pove nobena pratika. V četrtek popoldne ob 5. uri se je ubil na Dolenjski cesti v Ljubljani znani posestnik Pavel Peterca. Peljal se je na sprehod z lepim, iskrim konjem. Mimo pridreči cestna električna železnica, konj se splaši in prevrne voz. Hlapec je padel na eno stran, zgodilo se mu ni ničesar, gospodar pa pade na drugo stran in prileti ob železen drog. Parkrat zdihne in umre. Bil je vzoren gospodar in radodarnih rok. Blag mu bodi spomin.

Romarski vlak na Sv. Goro pri Gorici. Odhod iz Ljubljane, državni kolodvor 24. maja 1914 ob 3. uri zjutraj. Odhod iz Vižmarjev ob 3. uri 10 minut zjutraj. Odhod iz Medvod ob 3. uri 21 min. zjutraj. Odhod iz Škofje Loke ob 3. uri 33 minut zjutraj. Odhod iz Kranja ob 3. uri 48 minut zjutraj. Odhod iz Podnarta ob 4. uri 4 minute zjutraj. Odhod iz Lesec ob 4. uri 28 minut zjutraj. Odhod z Jesenic ob 4. uri 49 min. zjutraj. — Na vseh teh postajah se bodo sprejemali oni romarji, ki se bodo pravčasno, to je do 10. maja oglasili in vozno vplačali. — Cene so: Za potnike, ki vstopijo v Ljubljani in Vižmarjih II. razred 11 K, III. razred 8 K. Za potnike, ki vstopijo v Medvodah in Škofji Loki II. razred 10, III. razred 7 K. Za potnike, ki vstopijo v Kranju in Podnartu II. razred 9, III. razred 6 K. Za potnike, ki vstopijo v Lescah II. razred 8 K, III. razred 5 K 40 vin. Za potnike, ki vstopijo na Jesenicah II. razred 7 K, III. razred 4 K 50 vin. — Odhod iz Gorice, državni kolodvor ob 7. uri 8 minut

zvečer. Vsi, ki se želijo udeležiti, naj se zglase do 25. aprila 1914 ustmeno ali pisмено pri p. Mariofilu Holecček, frančiškanku v Ljubljani in naj obenem vpošljejo tudi vozno. Naznanijo naj tudi, na kateri postaji bodo vstopili v vlak. Udeleženci dobijo posebne listke, s katerimi jim bo dovoljen vstop. Na postajališčih se potniki ne bodo sprejemali.

Romanje na Trsat pri Reki dne 26. aprila 1914 bo vodil gosp. Janko Petrič župnik pri sv. Petru v Ljubljani. Zeleti je, da bi bilo število romarjev in romaric veliko, in sicer iz mesta kakor tudi iz ljubljanske okolice. Delavnega časa se nič ne izgubi: Odhod iz Ljubljane bo v soboto ponoči na nedeljo ob 12. uri 45 minut in prihod zopet v Ljubljano v nedeljo zvečer ob 10. uri 5 minut. Vožnja stane 7 kron iz Ljubljane v Reko in nazaj. Kdor se želi udeležiti romanja, se mora do velike sobote prijaviti.

81letni slovenski duhovnik med Indijanci. Gospod Josip Buh je starosta slovenskih duhovnikov v Ameriki. Dne 17. marca je obhajal 81letni rojstni dan. Čez par tednov bo 50 let, odkar deluje v Ameriki. Gospod Buh je bil pred svojim odhodom v Ameriko kaplan v Radečah ob Savi na Dolenjskem. Sedanjí starček-duhovnik je šel v Ameriko in razširjal katoliško vero tudi ves čas med Indijanci v Minnesoti. Ozemlje, katero je oskrboval, je bilo obširno in prebivalstvo je bilo jako redko, zato je pa več volkov in medvedov. Potov ni bilo in še steze so bile redke in slabe. Mlad misijonar je preстал mnogo težko, kljub temu je pa za svojo visoko starost tako čil. kot bi bil šele kakih 60 let star. Še sedaj hodi v indijansko šolo, kjer učí mladino.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji. Iz letnega poročila posnamemo s'edeče podatke: Koncem leta 1912. je ostal v bolnišnici 101 bolnik. Tekom leta 1913. je bilo sprejetih 2027 bolnikov. Skupaj 2128 bolnikov. Opuščenih je bilo: ozdravljenih 1533, zboljšanih 298, neozdravljenih 145, umrlo jih je 57. V oskrbovanju je ostalo za leto 1914. 95 bolnikov. Število oskrbovalnih dni je znašalo 37.781. Povprečno pride na vsakega bolnika 17-8 oskrbovalnih dni. Oskrbovalo se je povprečno vsak dan 104 bolnike. Za izdiranje slabih zob se jih je mnogo zg'asilo vsak dan. — Bolniki, ki žele biti sprejeti, naj prineso seboj domovinski list. — Bolnišnica, ki zdravi bolnike za stonj, bodi vsem Kranjcem najtopleje priporočena!

Svet gospodinjam! — Kje dobiti najboljše drože? Vsem našim gospodinjam za peko ob Velikinoči najtopleje priporoča »Slovenska Straža« drože iz tovarne priznane izbornih drož Jožefa Košmerlj, Ljubljana, Frančiškanska ulica. Zahtevajte te drože — takoj v vsaki prodajalni!

Dajte revežem kruha. V različnih nemških deželah je več društev, katerih namen je, ubožno in delanezmožno ljudstvo, ki pa je podvrženo pijančevanju, polagoma odvaditi od premnogeega zauživanja alkohola, prav posebno pa žganja; mesto denarja se jim dajo tople

jedli ali pa ena marka v vrednosti nekako naših 5 krajcarjev, s katero v žganjarnah ničesar ne dobi, pač pa od teh društev določenih »točilnicah za uboge« kuhanega ali surovega mleka, čaj, čokolado, kavo ali pa tudi krožnik juhe s kruhom. To je gotovo blag in koristen namen teh društev. Ali pri nas ne bi bilo mogoče kaj takega? Izstradan in premražen stopica od hiše do hiše in komaj si je izprosil zadostno novičev, že hiti v prvo žganjarno. Ljubše mu je žganje nego topla juha in košček kruha. Podpirajmo torej revno ljudstvo ne z denarjem, temveč z gorkimi jedili, ker tako jih bomo obvarovali, da ne postanejo v nesreči svoji še bolj nesrečne žrtve žganja.

Kača požrla trgovskega potnika. Kača, dolga 6 metrov, je požrla v Rangpuru v Indiji nekega trgovskega potnika. Pred mestom so našli voz, potnika pa nikjer. Ko so preiskovali okolico, so dobili veliko kačo, pithon, ki je spala. Ustrelili so jo in iz nje potegnili truplo angleškega potnika.

Besno sovrašтво proti veri. Občinski svet mesta Cornvilles na Francoskem je sklenil v svojem sovraštvu proti veri, da se z mrtvaškega prta odstrani križ in nadomesti s prostozidarsko zvezdo. Na zidu občinske šole pa je dal napraviti križ, ki naj služi šolarjem pri strelnih vajah za tarčo. Bolj besnega izraza sovrašstva do vere se pač ne more najti.

Gorenjske novice

g Dob. Predavanje g. prof. Dolenca je bilo prav zanimivo in tudi dobro obiskano. — Na cvetno nedeljo popoldne ima Hranilnica in posojilnica svoj redni občni zbor v kaplaniji.

g Iz Doba. Tihó nedeljo popoldne se je tukaj obhajala lepa slovesnost Marijine družbe. Blagosloвила se je nova zastava dekliške Marijine družbe, krasno delo, katero je oskrbela g. Sattner iz Ljubljane. Sprejelo se je v družbo obenem 24 kandidatij. Vse cerkveno opravilo je izvršil preč. gospod generalni vikarij in prelat Janez Flis, kateri je tudi v lepem govoru pojasnil pomen vojaške zastave, in tako tudi pomen zastave Marijine družbe, katera je tudi vojskovalna družba pod zastavo Marije Device. Udeležili ste se slavnosti tudi Marijini družbi iz Domžal in iz Ihana s svojo zastavo.

g Moravče. Zasilna šola, popolnoma privatnega značaja, se je začela 9. februarja t. l. za one otroke iz občine Velikavas, ki so bili do zdaj brez pouka. Otroci jo pridno obiskujejo, z veseljem slede pouku in upajmo, da se bodo precej naučili. Naše gdčne učiteljice se trudijo brezplačno, a gotovo ne brez uspeha. Hvaležni so jim stariši, še bolj pa otroci, ki bi radi hodili vsaki dan, ne pa samo trikrat na teden. Če pride na

kak šolski dan praznik, tedaj moledujejo in prosijo toliko časa, da se jim obljubi kak drugi dan, da kaj ne zamude. Letošnje leto torej ne bo zamujeno. Krajni šolski svet v Moravčah je brezplačno dovolil eno učno sobo. — Liberalci lažejo, da bo treba plačevati davek tudi od tolkovca. Bodite brez skrbi, da to ni res, in če bo sadje obrodilo, le veliko ga naredite! — Iz občine Velikavas. Deželna vlada je dovolila, da se izločijo iz občine Dolsko vasi Sv. Križ, Križevska vas, Zagorica in Vrh sv. Križa in priklopijo naši občini. Pametno je to, saj spadajo vse te vasi pod eno faro in eden in isti šolski okoliš, torej naj bodo tudi pod eno občino. Zato se bodo najbrže jeseni vršile nove volitve; zmaga naj slovenska ljudska misel! Samo edinosti bo treba, če ne se bo prerokovanje še enkrat izpolnilo, da največje vasi ne bodo imele nobenega zastopnika v občinskem odboru.

g Smednik. V petek, dne 27. marca, je bil pokopan naš župan g. Anton Burger ob uprav velikanski udeležbi od blizu in daleč. Sam tržaški škof dr. Karlin, ki so bili v mladih letih kaplan v Smedniku, so prihiteli k pogrebu svojega starega prijatelja. Deželni glavar dr. Šusteršič, po očetu tukajšnji rojak, je poslal, ker ni sam mogel priti, sočuten telegram. Ranjki je bil miren, blag značaj, dobronik cerkve in oče občine. Bog mu bodi plačnik za vse, kar je dobrega storil. Počivaj v miru, blaga, pobožna duša! Bil si v pravem zomenu »fant od fare«.

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Veranda na peronu našega kolodvora se ne more napraviti, tako je odgovoril železniški minister gosp. poslancu in svetniku Povšetu na tozadevno interpelacijo. Izgovarja se s tem, da bodo v prenovljenem kolodvorskem poslopju zadosti prostorne čakalnice in poleg tega še precej velika veža. — V Stanežičah je cerkvenikova hiša v zelo slabem stanju in potrebna takojšnjega popravila. Že pozimi so ondotni posestniki sklenili takoj spomladi začeti s popravilom. Sedaj se pa nekateri temu ustavljajo ter nočejo ničesar slišati o tem, da bi kaj pomagali. Prav bi bilo, da bi se z lepo pomenili in drage volje vsi storili, kolikor na vsakega pride. Če ne bo šlo z lepo, kakor so se pozimi zmenili, bo treba konkurenčne obravnave potom c. kr. okrajnega glavarstva, kar bo seveda povzročilo nepotrebnih stroškov, nujno potrebno popravilo cerkvenikovega stanovanja se bo pa zopet zavleklo v nedoločen čas. Novo znamenje, ki se bo najbrže še letos v Stanežičah postavilo, se bo pa napravilo iz prostovoljnih doneskov. — Blaž Potočnikova čitalnica je imela 15. t. m. redni občni zbor, na katerem so se slišala običajna poročila o delovanju v preteklem letu. Konstatiralo se je, da je bilo v preteklem letu premalo predavanj, kar naj se letos popravi. V odbor so bili izvoljeni: Anton Belec, Janko Bajec, Valentin Zabret, Alojzij Markež,

Ivan Kremžar, Valentin Babnik, Rud. Kump, Stefan Erman in Josip Kregar. Poieg izvoljenih imajo pravico prihajati k odborovim sejam tudi zastopniki vseh odsekov, za sedaj kaplan Leop. Turšič, prof. Ign. Breitenberger, Ign. Nučič, Jože Arhar, Aleks. Jeločnik, Jožefa Arhar in Ciril Mrak. V prvi odborovi seji se je med drugim sklenilo, da se bo kmalu po Veliki noči napravila prireditve v korist obmejnih Slovencev, da bo tako tudi naša čitalnica dostojno proslavila 500letnico umeščenja slovenskih vojvod na Koroškem.

g Šmartin pri Kranju. Praznik Marijinega oznanjenja, 25. marca, je bil za tukajšnjo dekliško Marijino družbo lep dan. Na novo je bilo sprejetih 24 deklet, za kandidatije pa 14. — Isti dan se je vršil občni zbor Sitarske zadruga. Uvideli smo, da zadruga dobro napreduje; še bolj pa bi lahko, če bi bili člani zadrugi bolj zvesti. Na občnem zboru je govoril državni in deželni poslanec g. prof. Evg. Jarc. Poročal je o državnem in deželnem zboru. Prav umestno pa je pojasnil nove deželne doklade. Nato je pa govoril še g. ravnatelj Iv. Traven o zadevah zadruga. — V nedeljo, 29. marca, je predaval v izobraževalnem društvu g. prof. dr. Karl Capuder iz Kranja o svetovnih pridelkih.

g Iz Selc. Minul je zimski čas občnih zborov in sej. Zanimivo je bilo zasledovati, kako so se za občnim zborom našega »Društva« po začrtanem programu uvrstila zborovanja naših mnogolikih organizacij. Razna društva, zadruga in podružnice so si v bratski vzajemnosti podajala roko. In umevno je tako. Odkar smo si z Novim letom pridobili tudi »Podružnico c. kr. kmetijske družbe za selško dolino«, sloni vse delo vseh naših javnokoristnih izobraževalnih in gospodarskih organizacij na krepkih ramenih naših vrlih katoliško-zavednih mož. Zato se razume, da je bilo treba složnega razmotrivanja in načrtov za bodoče delo. Le vesela božičnica »Na betlehemskih poljanah«, narodna igra »Nežka z Bleda« in društveni zabavni večer s svojimi šaljivimi prizori ter nekatera predavanja so tudi zase zahtevala časa in prostora. — Zlasti pa smo z veseljem pohiteli v »Društveno dvorano« zadnje tri nedelje. Dne 8. marca smo v prelepih skioptičnih slikah pod vodstvom našega g. župnika gledali v življenje lurške Bernardke. — Dne 15. marca pa je prihitel med nas deželni sadjarski instruktor g. Humek. V dveurnem predavanju nam je odkril skrite zaklade v našem sadjarstvu. Poslušali smo — pa smo si naročili »Slov. sadjarja«, naročili tudi »dendrina« — in živo je na naših vrtovih, pa — ne povsod. Za drugo leto pa smo se pripravili za dnevni sadjarski tečaj. — Dne 22. marca pa smo privabili iz Ljubljane živinorejskega nadzornika g. Legvarta, da se resno povprašamo o svoji ponositi živinoreji. In dočim smo dozda radi gledali in kazali, kako »lepa« je naša živina, bomo odslej tembolj pazili. ka-

ko vzrediti dobre krave-mlekarice. Torej ne le gledati, ampak tudi meriti in računati! Tudi za prašičerejo nam je g. Legvart dal novega poguma, češ doli iz sosednih planinskih alpskih dežel gledajo željno po naših prašičih. — Še nekaj prav vselega! Na Cvetno nedeľjo nas obiše g. dr. Grivec, pa jo zopet mahne dol na Balkan. Odhod iz Društvene dvorane.

g Vače. Vrt kmetijske podružnice je tako zanemarjen, da dela kraju sramoto. Sploh je bilo škoda predrage ograje, vsled katere ima podružnica dolg. Pa ni čudno; saj njen načelnik, poštar Ilaš, nima časa za vrt, ker je na pošti tudi izven uradnih ur tako prijetno. Na pošti se v uradnih urah zbirajo njegovi prijatelji in prijateljice. Ljudje, ki pridejo na pošto, se pritožujejo nad razmerami. Za danes le to pripomnimo, da naj poštar dá časopise vsakemu naročniku brez neslanih opazk.

g Zagorje ob Savi. Volitve se bližajo in znani Taufer že obrača nase pozornost z osebnimi napadi. To pot se je zlasti zaletel v »Slovenskem Domu« v našega gospoda kaplana, ki ima posla čez glavo ter se nima časa brigati za Tauferja. Mar misli, da v Zagorju ne zna nikdo drugi pisati? Štejte naše glasove in svoje pri zadnjih volitvah.

g Zasavje. Zasavska kmetška zveza bo imela, kakor čujemo, na belo nedeľjo na Vačah svoj ustanovni občni zbor. Vabilo se objavi pravočasno. Letna članarina znaša 20 vinarjev. Zaupniki izročijo članarino na občnem zboru izvoljenemu blagajniku. V odboru mora biti vsaka župnija v okolišu zastopana. Dobro urejena kmetška zveza bo imela za naše kraje velik pomen, kar bo pokazala bodočnost.

Dolenjske novice

d Krška okolica. Liberalci se jeze, ker morajo v oštariji 4 krajcarje več plačati za liter vina. Prav jim je! Zakaj pa birtom ne povedo, da je samo 2 krajcarja več daca pri litru? Čez birta naj zabavljajo, če si upajo!

d V Leskovcu se je meso podražilo za 16 vin. pri kilogramu. Liberalci pravijo, da je to zaradi daca. Pa to ni res. Novi dac znaša pri kilogramu samo 1 vinar več. Torej mora vzrok biti že kje drugod!

d Popotnik iz Mirne doline. Težko sem priromal vrh Brunka in zazrl pred seboj St. Janž. Hudo je, če mora popotnik v takem vremenu okrog, a vesel sem bil, ko sem prišel v St. Janžu med pošteno družbo. Ravno je bila igra »Garcia Moreno«. Nalašč za mene, da sem se oddahnil. Dobro so jo pihnili, pevci in igralci. V St. Janžu se jasni — mladi in stari delajo in se trudijo za boljši glas St. Janža. — Pri Fla jsu v Dolu bi jo bil kmalu skupil. Sam sebi sem rekel, kaj se pa smo-

liš okolu takih gostilničarjev, katerih jezik je namazan samo z ocvirki iz »Slov. Doma«? — Pri Komarju sem obstal kar med vratmi in se zasakal, ker sem videl, da na mizi prodaja blato iz »Slov. Doma«! — Radoveden, kaj Št. Rupert pravi, sem jo mahnil tje! Kje je gostilna pri »pijavki« sem sam pri sebi premišljeval. Pri Jaku sem videl »Slovenca« in »Domoljuba« na mizi in tudi poceni sem prišel skozi, torej tukaj že ni »Pijavka«. Grem mimo starodavne cerkve gledat, kje Bog roko vun moli — pa kakor nalašč; cesarski orel in pa oštarija skupaj; boš lahko mehur nabasal. »Pri Bundru« so včasih rekli tej gostilni! Vstopim. Vse drugače, kot včasih. Na mizi »Slov. Narod« in par muškarcev je vpilo in se pridušalo, da je bilo joj! Ze sem jo mislil odkuriti, pa tobaka moram imeti in pa radovednost me je držala. Kupim in naročim za grlo. Poslušam en čas pridušanje onih treh zabavljačev čez »klerikalce«, vprašam eno ženo zraven to in ono in nazadnje tudi: kje je gostilna pri »pijavki«! Bo, bo, saj je bil zadnjič tukaj eden, ki je rekel, »da bo djal v cajtenge v tisti »Slov. Dom« vse, kaplana, žandarje, buše in duše! Pa je Frelih tudi rekel na semanji dan na Veseli gori, da se žiher vsakemu klerikalcu v vino prilije pol vode.« »Potem pa tudi v župo, mati, ne? pravim jaz. Tudi! saj tako delajo in vodo prodajajo, zato so pa vsi bogati!« — Nato grem mimo občinske hiše. Z rdečim svinčnikom je napisano zabavljanje čez deželni odbor. Star mož mi pove, da je ponoči sinček od pijavke napisal to prošnjo do vruga! — Mahnem jo čez Stražo proti Mirni. Pa vam povem, da toliko še živ dan nisem slišal in videl in čutil vragov, kakor ko sem šel skozi Stražo. Ponoči bi že ne šel. Mrzel pot me je oblival in kar strah me je bilo. Stopim na železnico; v vozu so se menili, koliko košta Johanca. Na Bistrici en liberalci ni dal miru radi Johance, pa je sedaj moral seči v žep in plačati. V Trebnjem sem moral ostati radi družčine pri Pavlinu. Menili so se čez nove davke. Kakor sem spoznal, sta bila najhujša en učitelj — ne vem ali Vežal ali Vožal — in pa neki mesar. Učitelj je jamral, da bo imel še zmeraj premalo, če bo prav imel 3000 K, mesar pa jamral, da še premalo dobička napravi, če ima samo polovico. Tako je! Plačiči hočejo imeti kot ministri, mesarji in gostilničarji zopet polovico dobička — ali se to ne pravi odirati kmeta in deželo? Zraven pa vpijejo čez poslance! Tako sem mislil sam pri sebi in rekel tovarišu: »Naš ljudje naj bi pogledali gostilničarje in mesarje vsak v svojem kraju in pomislili, da niso zastoj vsirejeni, ker živijo od laži čez S. L. S.« Ko sem šel na kolodvor, so pravili, da so Orli privedili igro »Deseti brat«. Škoda, da nisem vedel!

d Iz Mirne peči. Spomladi prično s podiranjem stare župne cerkve, katera je res prav veliko premajhna za

tako obširno faro. Materijal je že večinoma skupaj, sam Bog daj kaj lepega vremena. — Dne 14. t. m. je šel, neki posestnik iz Podboršta, po dom. Longer, iz sejma iz Dobrniča. Med potjo ga je nekdo napadel s sekiro in mu zadal precejšno rano na roki. Govori se, da so napadalca že prijeli. — Kaj bo z našo cesto? Sprejeta je bila že pred par leti v okrajne ceste. Sedaj se govori, da je že deželna cesta, pa ni še nič razširjena; ni še grmovje obsekano; niti jarki skopani, da voda dere čez vso cesto. Kar je je pod trebanjsko občino, je še dosti marljivo popravljen; skozi Mirnopoško od trebanjske meje do Poljan in naprej do trebelske meje se pa nihče ne zmede zanjo.

d Prečna. Liberalci strašijo nevedne ljudi z novimi davki, češ, plačevali boste, da boste vsi črni, ker ste poslance S. L. S. volili. Od vsake rogate živali boste plačevali 12 kron na leto; od vina v zidanicah po 12 vinarjev od litra. Novo tlako boste delali in plačevali 100% naklado na zemljiške davke. Take in enake hujskarije in laži trosijo med nevednim ljudstvom; hočejo je s tem zmečati. Z resnico pa nikakor nočejo na dan! Res je, da je povišan davek gostilničarjem za 8 vinarjev pri litru vina in na meso en vinar na kilogram. Zemljiški davek je pa zato povišan za 15%, ker je veliko okrajnih cest sprejetih med deželne ceste. Sedaj bo moral vsak mešan plačevati za naše ceste! Ali ni to prav? Kmetje pa ne boste zato nič na slabšem. Cestne naklade bodo pri eni kroni 10 do 20 vinarjev manjše. To je resnica!

d Mirnapeč. Jožefov semenj je bil zelo dobro obiskan. Prišli so kupci iz Ogrske, ki so pokupili precej volov za neko sladkorno tovarno, kjer jih bodo zredili z odpadki sladkorne pese. Pri odhodu so se kupci izrazili, da bodo še prišli na semenj kupovat. Zatorej bi bilo dobro, da bi prignali na prihodnji semenj okoličani veliko živine. Zdaj ko bo stekla belokranjska železnica in bo zveza tudi z ogrskimi železnicami, bo prišlo na Dolenjsko še več kupcev iz drugih krajev.

d Št. Jernej. Šentjernejski dopisnik v »Slov. Domu« št. 13 z dne 28. marca je v silnih skrbeh za obstoj tukajšnje občine; boji se, da bo občina zlezla v velikanske dolgove, ker namerava preložit sejmšče. Naj bo dopisnik brez skrbi! Semnji že sami dosti neso, da se bodo pokrili tisti stroški, ki jih bo imela sedaj občina v začetku preložitve. Dvorni upravičenci dobijo vsako leto od sejmov nad 1200 kron, ki si jih prav po krivici laste. Kar se tiče sejmov, bi se ti ljudje mogli imenovati dvorni neupravičenci, ker niso bili semnji podeljeni samo tem 25terim možem, ampak krajevni občini in pa podobni St. Jernej, kakor je razvidno iz določil, na podlagi katerih so bili semnji podeljeni. Da bo pa torej dopisnik »Slov. Doma« na jasnem in še marsikateri drug, naj tu slede določila; Na podlagi odloka dvorne

pisarne z dne 23. aprila 1840, št. 11.542, podobčini Št. Jernej podeljeni živinski semnji: 1. v ponedeljek po kvartnem nedelji v mesecu majniku; 2. na dar sv. Jerneja; 3. v ponedeljek po dnevu Vseh vernih duš. Na podlagi odloka deželne vlade z dne 25. maja 1910, številka 12.211, podobčini Št. Jernej podeljeni živinski semenj v četrtek po Svecnici. Na podlagi odloka deželne vlade z dne 17. septembra 1900, številka 13.052, krajevni občini Št. Jernej podeljeni živinski semenj 12. aprila vsakega leta. Iz tega je razvidno, da so vsi semnji občinski, pa dosedaj je imela občina samo zadnjega in je morala dvornim upravičencem za uporabo prostora plačevati. V začetku je bilo samo 10 kron, lansko leto in letos so pa že poskočili na 50 kron! Vsako leto odjedo občini nad 1200 kron, potem zahtevajo toliko za prostor, in kljub temu še vpijejo, da imajo le zgubo od sejmov. Res čudni ljudje, da se za zgubo tako silno potegujejo! Zdaj pa zopet pravijo, da bo le ubogi kmet trpel pri dokladah, ako se to zgodi, ker boče novo sejmišče stalo ogromne svote, kakor n. pr. planiranje, zidanje živinskih hlevov itd. Gospodje dvorni upravičenci! Ali je bilo dosedaj na vašem sejmišču vse v redu? Kje so živinski hlevi? Ali je prostor za prašiče v takem stanju, kakor zahtevajo predpisi? Ali vam ni moral politični organ zelo skozi prste pogledati, da niste prišli s kakim paragrafom navskriž. Može šentjernejske občine, sdaj pa sami presodite to početje! Ker pa dopisnik ne ve nič stvarnega povedati, začne pa z osebnostmi. Res malo je gospodarjev, da bi bili brez dolga, zlasti pa sedaj, ko so tako slabe letine. Če ima pa župan dolg v posojilnici, ga bo tudi sam poravnal!

d Iz Škocijana. Podpisani preklicujem in obžalujem svoje žaljive izraze v dopisu na c. kr. okrajno sodišče v Krškem, v katerem sem trdil, da je gosp. kaplan Anton Komlanec Orle in ljudstvo fanatiziral in jim vcepil sovraštvo do vseh drugih. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od sodnega postopanja proti meni in darujem za Orle v Škocijanu 100 kron. — Ivan Benedičič, nadučitelj.

d Sava. Umrli je na Savi ob južni železnici Janez Bajde v starosti 77 let. Bil je dolgoletni občinski odbornik in 20 let cerkveni ključar. Naj počiva v miru!

d Iz Ribnice. Dne 25. marca se je vršil v dvorani Hranilnice in posojilnice v Ribnici občni zbor naše živinorejske in prašičerejske zadruga. Na shodu je govoril živinorejski instruktor gospod Hladnik o vzreji mlade živine in o paši. Pri volitvah je bil izvoljen za načelnika g. Franc Grebenc, tajniške posle je pa prevzel č. g. Škulj. — Zdruga si je nabavila v zadnjem času oglaševalno tablo, na kateri se bo naznanjalo glede prodaje in kupovanja živine in domačih pridelkov. Nahaja se na hiši Hranilnice in posojilnice. — Pogorelci z Brega so na posredovanje gosp. poslanca Škulja dobili 900 K podpore od deželne odbora. Deležnih je te pod-

pore pet pogorelcev, ki jim je bila razdeljena po razmerju škode in premoženja.

d Sv. Gregor. Že dostikrat smo na tem mestu brali pohvalne reči o gregorjski fari. Zasluži. Pa je res lepo v Gregoriji: Na hribu sredi fare stoji farna cerkev sv. Gregorja, tako zelo obiskovana od vernih faranov, okoli in okoli pa se vrsti vasica za vasico kot razmetano sadje okoli drevesa. Kras gregorjski pa je njihov Dom, lepa in ponosna stavba, ki bi delala čast vsakemu večjemu kraju. Sicer bo stala »hiša« lepega denarja, a pri požrtvovalni ljubezni Gregorcev se bo sčasom vse poplačalo. Obe mladinski organizaciji: Marijina družba in Orel vneto skrbita za pošteno zabavo. So pa tudi fantje, ti gregorjski Orli! Postavni, čvrsti mladeniči. Vsakdo, ki pride k Sv. Gregorju, mora občudovati njihovo lepo, mirno obnašanje. Posebno v cerkvi. Sv. Gregorja dan, dne 12. sušca, ko je tam celodnevno češčenje, smo videli lepo vrsto fantov, kako lepo so molili v cerkvi sv. Rešnje Telo iz »Večne molitve«. Lepa slika. Vsi ki smo bili tiste dni pri Sv. Gregorju, smo dobili in odnesli najlepše vtise.

d Velike Lašče. Dne 26. marca zjutraj so našli sosedje neoženjenega Alojzija Šega iz Velikih Lašč na sosedovem kozolcu obešenega. Kazal je večkrat znake umobolnosti in je tudi samoumor v blaznosti storil. — Deželni odbor je podelil Št. Peterlinu, ki upravlja posestvo brata Janeza v Zgornjih Retjah, 180 kron podpore za popravo škode pri požaru. Trije pogorelci, ki so imeli dosti večjo škodo, so že pred meseci dobili znatne podpore. — Gospod župan v »Narodu« dokazuje, da ni porabil 700 kron v druge namene, kakor so mu bili od občinskega odbora odkazani. Zal pa tega ne dokaže, ampak samo pove, da se je plačalo najprvo to, kar je bilo najbolj nujno. Toda temu nihče ni ugovarjal, ampak »Domoljub« je samo občane opozoril, da je g. župan ta znesek samovoljno porabil v druge namene, kakor je bil določen od občinskega odbora. Te pravice pa noben župan, torej tudi velikolaški nima. Sicer si bomo pa že znali poiskati župana, ki bo pravice občinskega odbora upošteval, kakor jih upošteva občinska postava. — Na deželni cesti pri Rašici se je vsled deževja podrla škarpa in polovica ceste. Upamo, da bo cestni odbor poskrbel za hitro popravo.

d Št. Vid na Dolenjskem. Da liberalcem ne gre nobena vera, je že dosti znano. Sedaj je zopet dokazano. Vpijejo, da so poslanci podražili vse, celo vodo in kavo. Kaj je resnica? Stotisoči gredo vsako leto več za deželno bolnišnico, za deželne ceste, za podpore pri vodnjakih in hlevih itd., zato se je morala deželna naklada zvišati, in sicer bogatim 35 odstotkov, kmetom 15 odstotkov. Obenem se pa znižajo pri nas cestne doklade za 10 odstotkov približno, torej bo doklade 5 odstotkov. Recimo, da dobra kmetija plača 50 K cesarskega davka, potem bo plačala 2 kroni in pol

več davka kot poprej. Dalje se je na vino naložil dac, pa samo v trgovini, torej gostilni. Kdor ima za pol litra vina, bo menda imel še 2 krajcarja več. Na meso se je pa naložilo pri 1 kilogramu 1 vinar ali poldrug vinar. To je vsa doklada. Kdor torej drugače govori, laže, pa naj bo, kdor hoče. Kmet torej ni udarjen, pač pa bo sedaj v večji meri dobival podpore za ceste, občinska pota, za popravo gospodarskih poslopij itd. Tudi v deželno bolnišnico se bodo lažje sprejemali brezplačno kot dosedaj. Bogatini in milijonarji pa lahko več plačajo. Sedaj nima nobena dežela v Avstriji tako dobro urejenega gospodarstva kakor Kranjska. Vsi davki skupno so pa drugod precej večji kot pri nas. Tudi čez Vzajemno zavarovalnico ni treba lagati drugim agentom, če so prav iz Št. Vida, sicer bo ona pred sodiščem z njimi obračunala.

d Sv. Križ pri Litiiji. Od 8. do 15. marca smo imeli pri nas sveti misijon, katerega so vodili gospodje patri jezuitje. Med misijonom je bilo nad 3800 svetih obhajil. — Glavni in skoro edini dohodek za našo faro so vinogradi. Ker je bila pa lanska letina tako slaba kot še nikoli, je bilo že sicer revno ljudstvo res usmiljenja vredno. Tej revščini je veliko odpomogla naša hranilnica in posojilnica. Prav globoko je posegla v svoj žep in razdelila med ljudi okrog 700 kron. Revnim otrokom - šolarjem je namreč napravila obleko in obuvalo. Zadnji čas je pa še naročila tri vagone umetnih gnojil, katere je po veliko znižani ceni oddajala ljudem. Ker je pa k temu dal deželni odbor 500 K podpore, bo v bližnji bodočnosti naklonila še par stotakov v podobne namene. — Čez skalo je padel in se ubil pretekli četrtek v Dolih 28letni mladenič naše župnije Anton Stangar iz Gotnika. — Preteklo nedeljo nam je gospod vinarški nadzornik B. Skalicky razlagal o obnovitvi vinogradov v naši občini. Predavanja, ki je bilo jako poljudno, se je udeležila večina vinogradnikov. Da bi se le vsi ravnali po koristnih nasvetih gospoda predavatelja, sicer se bo čez nekaj let samo še govorilo, da so v tej občini svojčas pridelovali vino.

d Zagorje. O brihtnosti naših občinskih očetov. Naši liberalci so se sijajno skazali, ko so tisto zemljišče za nepotrebno novo šolo trikrat preplačali, seveda v korist svojemu pristašu. Dalje da vsak gospodar načrte za kako stavbo šele potem izdelati, kadar že gotovo ve, da bo res zidal. Naši liberalci pa najprej 1900 K za načrte proč vržejo, potem šele iščejo dovoljenja za zidanje. V Zagorju je »naprodaj na najlepšem prostoru hiša, ki bi se v slučaju potrebe lahko porabila za šolo, a našim liberalcem ni všeč, ker bi primeroma malo stala. No, saj smo bogati; imamo 75 tisoč kron občinskega dolga!

d Žužemberk. Pogorelcem v Trebči vasi je naklonil deželni odbor 2000 K podpore za nakup krme. So zares potrebni in ker so vsi zavedni volilci Slov. ljudske stranke, tudi vredni. —

Zadnji sejem je bil bogato obiskan od strani kupcev in prodajavcev. Kupčija je pa šla bolj klavirno. — V trgu vlada tolika ponižnost, da nihče ne mara sprejeti častnih služb pri liberalnem »bratnem društvu«. Išče se tajnik, blagajnik, menda kmalu celo predsednik. Kandidatje na plan. Če ne bi imeli naročenega »Dana«, »Naroda« in drugih brezverskih listov in knjig, bi se morebiti manj branili prevzeti častnih mest. — Vzveselili smo se, ko smo čuli novico, da bo dobil Žužemberk avtomobilno zvezo z Zatično in sicer dvakrat, poleti celo trikrat na dan. Za poskušnjo se je avtomobil kazal že dva dni okoli. A cesta pelje ob Krki, ki je globoka, in zato je menda vse skup »v vodo padlo«.

Notranjske novice

VOLILNO GIBANJE.

n **Trnje na Krasu.** V nedeljo smo po večerici zborovali na župnijskem dvorišču. Dobrim 100 volilcem je naš državno-zborski kandidat dr. Lovro Pogačnik govoril o kulturnih in gospodarskih zahtevah našega ljudstva. Shod sta poizkušala motiti dva liberalca — neodvisnika: gostilničar Lavrenčič in trgovec Domicelj iz St. Petra, tako, da ju je moral poučiti gospod kandidat o resnosti, ki je potrebna možem na takem shodu. Poczvana k besedi sta jo odkurila hitrih korakov domov premišljevat, kako bodo liberalci propadli 19. maja pri volitvah. Korajža pa taka!

n **Prem.** Na praznik dne 25. marca smo imeli v svoji sredi našega drž.-zborskega kandidata deželnega tajnika dr. Lovro Pogačnika. Dopoldne po maši je imel dobro obiskan volilni shod, kateremu je predsedoval domači župan Dovgan. Volilci iz vseh petero občin naše župnije so opetovano glasno odobraval izvajanja g. kandidata. Liberalci razven par izjem sploh niso upali priti blizu, ker jim preveč šume po ušesih še dogodki žalostnega spomina izza zadnjega shoda. Tudi Sivček je ostal doma. — Popoldne je gospod kandidat predaval dekletom in materam o gospodinjskem pouku, nato pa imel z volilci razgovor o domačih gospodarskih potrebah. Šli bomo zanj z največjim veseljem v boj.

n **Iz Šmikela na Noiranjskem.** V nedeljo 29. marca smo imeli volilni shod. Prostorna dvorana je bila polna volilcev. Bilo jih je do 250. Shod je vodil župan Kuret. Kandidat S. L. S. deželni tajnik dr. Lovro Pogačnik je v poljudnem in zanimivem govoru pojasnil politična načela S. L. S. Posebno pa smo mu hvaležni, da nam je tako dobra pojasnil novo davčno reformo v deželnem gospodarstvu in razgalil vse liberalne in socialno-demokratske laži in spletke. Spoznali smo se z njim, ostane nam njegov shod v

najlepšem spominu. Prepričali smo se, da bo odločno zastopal koristi notranjskega ljudstva v državnem zboru.

n **Nič za Notranjsko.** kriče neodvisni kmetje, »niso storili klerikalci« in mnogi naši jim verjamejo. Poročilo dež. odbora kaže, da se je od leta 1908. zgradilo samo vodovodov in kapnic za 800.000 K. Ako bi bili pa tudi samo oderuhom njih žepe brez dna in mere zašili, smo že mnogo naredili.

n **Gostinčarjeve zmage** neodvisni ne morejo preboleti. Bili so namreč sigurni, da zmaga neody. kmet Urbančič. Na Premu jim Lampe-Jarčev shod ne gre iz spomina, zlasti, ker so v zadnjem Domoljubu nekateri izmed njih dobro fotografirani. Precej v nedeljo so imeli cel shodek in celi teden že šumi, kako bodo odgovorili v »Slov. Domu« in »Slov. Narod«. Zakaj pa ne v slavnem novem glasilu »Našem glasu«? Ne morejo pač skriti svoje liberalne dlake. Veliko grmenja, malo toče! Mi pa gremo naprej! — Na sv. Jožefa dan je predaval v Kmetijski podružnici živinozdravnik dr. Lampret; v sredo je imel pa volilni shod naš novi kandidat dr. Lovro Pogačnik, popoldne pa predavanje za dekleta in žene. Nam vsem se je precej prikupil. Sedaj pa delimo 1000 drevese, katere smo vzgojili v treh letih v drevesnici Kmet. podružnice, katera pod načelstvom našega g. župnika krasno napreduje, pod liberalci pa nikamor ni mogla, ampak je čisto propadla.

n **Črni vrh nad Polhovim Gradcem.** Ena najbolj osamljenih župnij in občin je naša črnovrška. Nobene dobre zveze nima s sosednjimi večjimi kraji. Zlasti je težavna pot na Vrhniko radi sodnije in v Ljubljano radi glavarstva. Kolikrat imajo naši ljudje opraviti v Škofji Loki, pa je zopet tja pot tako dolga in slaba. Kolikrat smo želeli, naj bi se gradila cesta iz Polhovega Gradca na Črni vrh in od tod dalje v Škofjo Loko. Leta 1904. je tukajšnji odbor soglasno sklenil, naj se storijo koraki v dosego cestne zveze Polhovo Gradec—Škofja Loka čez Črni vrh. In nadalje se je potem zadeva lepo mirno in brez vsakega sporenja pomikala proti svojem cilju. L. 1909. je bila dograjena cesta Polhovo Gradec—Zalog. Cesta se je potem dalje trasirala proti Črnemu vrhu, celo po dveh krajih. Sedaj je tudi že oddana zgradba te ceste in se z delom v kratkem prične. Tako imamo tedaj zagotovljeno, da bo v bližnji bodočnosti središče črnovrške župnije zvezano z dobro prometno zvezo proti Ljubljani in Vrhniku. — Kako se ljudje veselijo nove ceste, je umljivo. Od vseh za napredek občine in župnije vnetih ljudi se čujejo ponovno izrazi zadovoljnosti in priznanja. Pohvala se sliši vsem merodajnim krogom, zlasti še našemu vrlému in za napredek svoje občine vnetemu g. županu J. Trobec. Neumorno je delal za uresničenie upravičenih želja glede ceste. Tudi kreпка opora našemu g. županu, bivši cestni načelnik g. Val Rihar iz Polho-

vega Gradca ni pozabljen; saj je on do zadnjega odločno zastopal naše koristi. — Kako so pa liberalci napredni? Govori se, da so bili nekateri naši občani od gotovih liberalnih pristašev — ki pa niti v naši občini ne bivajo in bi jih naše zadeve ne imele prav nič brigati, nahujskani, naj se upro gradbi že ugotovljene ceste. Mesto te naj se gradi neka druga daleč izven črnovrškega središča. Uspelo je hujskanje; nekaj mož je šlo na ta lim. Popreje je bil vsa leta lep mir, tudi, ko se je cesta trasirala, sedaj pa, ko je bila razpisana oddaja zgradbe, je nastalo naenkrat malo vrišča pri teh zapeljanih možeh. Vržen pa je bil ta kamen razdora v našo občino očitvidno le iz tega namena, da bi že rešena cestna zadeva padla v vodo in da bi se začel prepri tudi pri nas, kjer je bila do sedaj tako lepa sloga in edinost. Možje, le prepira ne! Zato proč od tistih, ki vas zapeljujejo! Ti ljudje niso za delo, ampak za zdražbo. Na pravem koncu treba poprijeti in premišljeno delati, pa se bodo tudi vaše želje glede zboljšanja vaše dohodne zveze vedno bolj bližale povoljnemu cilju, ne da bi bilo treba postrani gledati cesto Polhovo Gradec—Črni vrh in dalje na Škofjo Loko, ki bi bila za cel Črni vrh, tudi za vas, silno važna. — Pri zadnji občinski seji je bil tudi soglasno sprejet predlog, naj se storijo koraki, da se v doglednem času od Črnega vrha zgradi tudi še ostali del že trasirane ceste do škofjeloške meje. Tako bi bila tudi ta prepotrebna zveza na Škofjo Loko korak bližje svojem cilju. Sedaj pa na noge še Ločani, da se s to našo cesto zveže še praga po Bodeljskem grabnu! Dokazovati korist te ceste za kraje okrog nje in Loke samo, je pač nepotrebno.

n **Reška dolina:** Naši liberalci, sedaj neodvisni kmetje, ne morejo pozabiti, da so lani pri sadju premalo dobička v žep vtaknili. Zlasti ne morejo pozabiti g. Bojanca iz Suhorja, ki je posredoval neposredno prodaje jabolk na Nemško, in se s tem podal v nevarnost, da zgubi par tisočakov. »Slov. Dom« mu očita vse mogoče in nemogoče, in da je vtaknil 5000 K v žep. Suhorci so prodali jabolka: en kvintal po 8—9 K. Bategarji po dolini kakor Fatur na Premu, Klobučar v Bitinjah pa so jih plačali po medsebojnem dogovoru samo po sedem kron. Gospodarska zveza je zvišala ceno na 8 K. Skupiček je šel na račun za v bategah vzeto blago. Nekaj se je moralo zapiti v gostilni. Koliko so pač še le ti morali vtakniti v svoj žep dobička! Ti kmečki prijatelj »Slov Dom«, tam pometaj, v liberalnih in oderuških bategah. Sploh so neštivilne batega po naših krajih nova nevarnost za našega kmeta, ki se je v Ameriki preveč razvadil. Vsled konkurence bategarji jako radi upajo in pišejo na račun. Ko se dovolj nabere, pa dolg vknjižijo, ali pa po notarju iztirjajo. Sedaj pa pomagaj hranilnica, ko teče voda v grlo in ni več pomoči! Ako gre potem na prodaj in hranilni-

ca svoje tirja, pa kriče: »Glejte! Farška šporkasa ga je zadavila! Gospodarji! Varčujte! Nadzorujte gospodinjne in otroke pri nakupovanju! Zahtevajte od bategarjev, da vam dajo knjižice in sproti vpisujejo v knjižice, ako že morate na dolg kupovati!

n Zaplana. V naši fari ni bilo že več kakor eno leto nobenega mrliča. Kje je še taka fara na Kranjskem? Eto ti ljudstva zdravega na duhu in telesu! Upamo, da ostanejo ljudje zdravi in trdni, pravi gorski korenjaki, dokler jim žganje ne razmoči zdravih in močnih korenin. Boga prosimo, da bi treznost še dolgo vladala po naših lazih in brdih. Veselo je, da so skoro vsi šolarji abstinenti. Če drže ti malčki tudi pozneje svoje sklepe, bomo imeli še dolgo krepek in nepokvarjen rod!

n Ziri. Te dni se je od nas poslovil bivši nadučitelj Bähler ter nastopil svoje novo mesto v Grahovem. — Te lovadni odsek Orel priredi na Belo nedeljo petdejjansko narodno igro »Rokovnjači, v kateri nastopi na odru krog 40 oseb. Krasne obleke dobimo iz ljubljanskega deželnega gledališča. Če je že »Deseti brat« zadnjič tako krasno vspel, imamo še več pričakovati od »Rokovnjačev«. Prijateljem našega gibanja se priporočamo za dobitke. K tej prireditvi vabimo vse naše sosede iz Poljanske doline, Ledin in Idrije.

Iz raznih krajev

DELA VSKI GLASOVI IZ AMERIKE.

Pittsburg, 10. febr. 1914. Naši ljudje v starem svetu še premalo vedo o žalostnih razmerah, ki vladajo sedaj v Ameriki. Prvo polovico lanskega leta so bila pisma naših Amerikancev polna hvale. Temu vabilu sem sledil tudi jaz in odšel v Ameriko. Dne 11. septembra sem došel v Cleveland, veliko ameriško fabriško mesto z nad 600 tisoč prebivalci. Slovencev je v mestu okoli 15.000. Naši ljudje so nas sprejeli prijazno. Bilj smo pa razočarani, ko so nam povedali, da so se razmere naenkrat izpremenile. Delo se je sploh težko dobilo. Jaz sem vendar našel neko časno delo; ali v 2 mesecih sem bil zopet na cesti. Romal sem dan za dnem od tovarne do tovarne, vse zaman. Armada brezposelnih se je množila od dne do dne, dela je bilo vedno manj. Enaka poročila prihajajo tudi iz vseh krajev Amerike. Obrnil sem hrbet Clevelandu in se podal v Pittsburg, polmilijsko in največje obrtno mesto Zedinjenih držav, ki mu pravijo »kovačnica« sveta. Tako je imenujejo zaradi velikanskih topilnic, jeklarnic in drugih železniških tovarn. Tudi tukaj sem našel brezposelnih ljudi kakor listja in trave. Na vsaki ulici, za vsakim oglom trume, ki jim bereš skrb v oči! Zraven pa še mraz in sneg. Najhuje tipe družine z otroci, katerih očetje so brez dela. Bog nam daj boljše čase! I. B.

Thomas W. Vaker. Dne 18. febr. 1914. Delavske razmere so se pri nas hudo po-

slabšale. V tukajšnji naselbini delamo Slovencev in premogokopih. Je nas okoli 350. Delamo pa samo 3 dni v tednu. Po nekaterih tukajšnjih naselbinah je na tisoče ljudi brez dela, ki željno pričakujejo boljših časov. Moj Bog, kako more biti zdaj še kdo pri vas tako neumen in sili semkaj v lakoto.

Mc. Kinley, Minnesota. Februar 1914. V Minnesoti je nas Slovencev in Hrvatov zelo veliko. Gotovo berete tudi na Kranjskem, kako obupne razmere vladajo tu v Ameriki. Po vseh deželah je na tisoče ljudi brez dela. V sosedni deželi Mišigan štrajkajo v bakrenih rudnikih že 6 mesecev. V deželi Coloredi štrajkajo premogarji. Tovarne se zapirajo, rudniki se vstavljajo, delavci se odslavlajo. In vendar nas samo delo živi. Delo dobiti je si'no težko. Na eno mesto čaka po 100 delavcev. Mesta Čišholm, Hibbing, Ill. Nurgina, Eveleth, Avrora, povsod polno ljudi brez dela, dasiravno je tod polno rudnikov. Koliko jih je, ki nimajo še beliča v žepu, ki ne vedo, kje bo kosi'lo in kje bo prenočišče v teh mrzlih nočeh. Kdor pa ima delo, mora jako trdo delati, če ne ti poreče delovodja: Poidi domov! Sploh so postali delovodje zelo pusti in strogi. Obljubljena dežela je postala dežela trpljenja in bridkosti. Bolje je domača gruda kakor na tujem zlata ruda.

Eveleth, Minn., Amerika. Čujte, dragi rojaki, žalostno novico. Na zagoneten način je izgubil življenje 25letni mladenič Fr. Valentinčič, doma iz Brinja, fara Dol pri Ljubljani. Dne 16. februarja se je odpeljal s poulično železnico v eno uro od tu oddaljeno mesto Gilbert, kjer ima očeta. Pri očetu se ni oglasil; kod je hodil, ni znano. Drugi dan zjutraj ga je opazil strojevodja ležečega na železniškem tiru. Strojvodja je vlak ustavil; prinesli so ga v voz, a bil je zmrznjen. Vlak je hitro oddrdral nazaj v Gilbert; tam so ga peljali v bolnišnico in ga drgnili šest ur neprenehoma. Posrečilo se jim je, da so ga spravili k zavesti, a zdravnik je konstatiral, da ima roke in noge tako zmrznjene, da je vsaka pomoč zastoj. Prepeljali so ga nazaj v Eveleth, kjer je med potjo umrl. Ko so ga raztelesili, je zdravniška komisija dognala, da se gre za roparski umor. Zlomljenih je imel pet reber; na vratu so se mu poznali odtisi prstov. Denarja je imel okoli 30 dolarjev; našli so pri njem samo 5, in sicer za spodnjo obleko. Najbrže se je branil napadalcu in vrigel denar za sračo. Policija je na delu, a o storilcu ni sledu.

V Schmidthorstu (Neumühl) pri Hambornu na Nemškem se je obhajal od 11. do 16. t. m. sveti misijon za tukajšnje Slovence rudarje. Vodil ga je frančiškan iz hrvaške provincije sv. Cirila in Metoda, ki je pa po rodu Slovenec. Slovencev je v imenovani župniji do 150 družin, zraven teh pa še precej neoženjenih. Udeležili so se sv. misijona še dosti dobro. Slovesnost sv. misijona so poveličevali pevci in pevke, ki so res prav lepo in pridno prepevali; Bog jim plačaj njihovo požrtvovalnost! — Ta teden je pa sveti misijon za Poljake, drugi teden za Nemce. Vodil ga oo. frančiškani iz saksonske provincije sv. Križa. — Tukaj je neka silno revna Slovenka s štirimi otro-

ci. Njen mož je pred dvema leti šel v Ameriko in ji obljubil pomoči. Zdaj pa ni duha ne sluha o njem. Ona strada. Slovenci v Ameriki! Kdo 'e tako usmiljen in pove (Mariji Saušek, Tellmanstrasse 8, Hamborn, Rheinl., Deutschland), kje je njen mož Anton Saušek? Enkrat je bil v St. Coule Box Montana, Nordamerika. Usmilite se uboge bolne stradajoče žene in štirih otrok.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

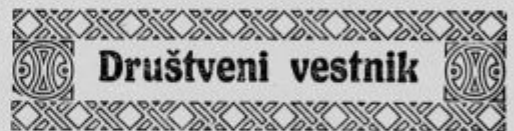
Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Hradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Izobraževalno društvo Vič. Drugič že uprizarja letos naše izobraževalno društvo »Trpljenje Gospevdova«. V začetku smo se sicer bali, da ne bi se svete skrivnosti profanirale s predstavljanjem, pa prizori so tako srečno izbrani in tako skrbno sestavljeni, da ni v cell predstavi najmanjše profanacije. Za letošnje predstave si je društvo nabavilo zopet nove kostume. Prva predstava je bila na tiho nedeljo, druga bo na cvetno ob pol 8. uri zvečer ter traja do 10. ure. Kdor hoče videti resnemu postnemu času primerno lepo predstavo, naj pride v nedeljo na Vič.

Katoiško izobraževalno društvo na Brezjah. Naši igralci so se lotili nove ljudske igre »Mala pevka«, o kateri so slišali, da ljudem sploh silno dopada. A ta igra zahteva dobrih igralcev in igralke, pa tudi dobrih pevcev in pevke. Igra je bila napovedana na 25. dan marca. Nestrpnost smo pričakovali ta dan; zanimanje za to igro je bilo splošno. Pa bodo li kos ti lepi igri? A reči moramo: Prekosili so naše nade. Splošna sodba je bila, da take gledališke igre še ni bilo na Brezjah, a do sedaj se tudi nobena igra ni tako dobro predstavljala. Da je pri tej igri tudi petje bilo sploh izborno, je vsa zasluga našega vrliga organista in pevovodje g. Ivana Bolé, ki se je za to igro še posebno potrudil. Čast mu! — Igra »Mala pevka« je v resnici lepa, mična in poučna. Kako vzvišeno nam predstavlja neskončno previdnost božjo, ki vse tako modro vlada! Ta igra ima zares neko privlačno silo in ni čuda, da so jo v nekaterih krajih že večkrat ponovili. Tudi mi že komaj čakamo, da jo zopet vidimo. Pravijo, da se bo igra ponavljala na belo nedeljo.

Izobraževalno društvo v Vel. Laščah vabi k uprizaritvi postne igre: »Mater Dolorosa«, spesnil Silvin Sardenko, ki se bo vršila na cvetno nedeljo, dne 5. aprila popoldne po litanih v dvorani kmetijske družbe. — Vstopnina: Stojišče: Za otroke 20 vin., za odrasle 30 vin.; sedeži 60 vin.; člani z izkaznico plačajo polovico. Vsi, ki želite, da se izboljša in pomnoži društvena knjižnica, agitirajte za obilno udeležbo.

Vipavskim katoškimi organizacijami Prvo nedeljo po Binkoštih, dne 7. junija t. l. se vrši

manifestacija ob 10 letnici obstoja zvez nepolitičnih društev v vipavskem trgu. Privedil se bo manifestacijski obhod, katerega se udeležijo vse katoliške vipavske organizacije moške in ženske. Zjutraj se vrši sv. maša — slavnostni obhod — manifestacijsko zborovanje. Prideta dva zunanja govornika. Popoldne javna telovadba vipavskega okrožja »Orlov«, zvečer igra. Podrobnosti se še določijo. Vsako društvo nastopi skupno samo zase pri obhodu. Vsi odbori društev po Vipavskem: Na delo!

Hišni davki.

Sedaj preidemo na takozvane hišne davke, davek o poslopih. Predno to posamezno obravnavamo, moramo omeniti, da se deli hišni davek v tri davke. 1. Hišnorazredni; 2. hišno najemni in 3. v 5% najemni davek. —

Oseba davčna dolžnost zadeva hišnega lastnika ali pa stalnega vžitkarja. Pri razdeljenem posestvu jamčijo vsi lastniki nerazdelno. Predmet davka je posamezno obdačeno poslopje. Ravno tako, kakor pri zemljiškem davku, ima tudi hišni davek postavno zastavno pravico ter prednjačijo triletni zaostanki pred vsako drugo terjatvijo; starejši pa po vrsti vknjižbe.

Predno obravnavamo dalje, moramo pripomniti, da je sedaj v državnem zboru predloga o spremembi hišnega davka, katerega pa sedaj ne moremo upoštevati. Tukaj pišemo samo o sedaj še veljavnem davku in dosedanjih spremembah.

Hišnega davka stalno oproščena so sledeča poslopja: cerkve, javne kapečice in molilnice pripoznanih verskih društev; državna poslopja, potem taka poslanstva; vojašnice; poslopja, v katerih so bolnišnice, ubožnice in drugi dobrodelni zavodi, ako ne plačujejo na'emnine; javne učilnice, in tudi ako so v njih stanovanja učnega osebja; župnišča, škofijske prestolice in samostani ubožnih redov; planinske kočje, dalje na tuji zemlji zidane kočje, lesene prodajalnice itd. Seveda veljajo oproščena samo za čas, ko služijo tem namenom, sicer se poslopja obdačijo.

Različna od te stalne oprostitve je začasna, in sicer na podlagi postave z dne 25. sušca 1880.

Hišnorazrednega in hišnonajemnega davka oproščeni so: 1. nove stavbe na do sedaj še nezazidanih tleh; 2. že obstoječa poslopja, ako se do tal podero, potem pa zopet na novo sezidajo (prezidava); 3. že obstoječih poslopij dozidani deli, ako se povečajo prejšnje stavbe (prizidava); 4. deli že obstoječih stavb, ki se deloma poderejo do tal ter nanovo zidajo (delna prezidava); v vseh teh slučajih je oproščeno za 12 let od časa oblastvenega dovoljenja ali pa resnične uporabe računati; pri slučajih 1. in 2. je popolno oproščeno; pri slučajih 3. in 4. pa samo delno, v kolikor je nova zidava. Oproščeno velja samo za državni davek, doklade se morajo pa na vsak način plačevati, ravnotako tudi druga javna bremena.

Prošnje za začasno oprostitve hišnega davka se morajo najkasneje 45 dni po dovršitvi stavbe vložiti pri davčnih oblasteh prve stopnje, to so c. kr. okrajna glavarstva oziroma davčne administracije, vse-

kakor pa prej, nego se začne uporabljati stavba, za katero se zahteva davčna oprostitve.

Ako se ta rok zakasni, se upoštevajo samo dotične časne dobe, od dneva zapalosti davka, ki pride po vložitvi dotične zakasnele prošnje do dneva, do katerega bi se 12letno oproščeno računalo od dneva dokončane stavbe, v kolikor se to natančno dožene. Proti odloku oprostitve se lahko vložijo pritožbe.

Važno je sledeče za vsakega, ki na novo kaj zida ali prizida; vsakdo mora prošnji, katera je prosta koleka, s'edeče priložiti: 1. Stavbeno dovoljenje, katero podeli županstvo; 2. oblastveno potrjeni stavbeni načrt, katerega edinega je treba s ko'ekom 30 vin. ko'ekovati; 3. spričevalo o končani stavbi; 4. stanovanjsko dovoljenje, da se sme uporabljati dotično stavbo, kot stanovanje in 5. krajevni opis stavbe.

To si je treba pripomniti, da je samo stavbeni načrt kolekovati z 30 vin., druge priloge in pa prošnja so popolnoma oproščene kolekovine. — Strogo treba paziti, da se priložijo vse zgoraj navedene priloge prošnji, ker sicer vsako prošnjo oblast zavrne; priloge mora županstvo natančno po stavbenih predpisih napraviti in izročiti. — Daljša kakor 12letna oproščena dovolijo za posamezna mesta posebne postave, kakor za Prago, Dunaj, Lvovu, Trstu, Olu-mucu (18 do 20 let itd).

Postava z dne 8. julija 1902 oprošča one stavbe, katere so ali popolnoma ali deloma na novo zidane ter namenjene za cenen in zdrava stanovanja delavcev za čas 24 let, kakor hitro se oddajo ista delavcem proti najemni ali pa brezplačno. Ravno tako uživajo stavbe zidane v ta namen po okrajnih zvezah, občinah, dobrodelnih društvih, ustanovah, zadrugah, delavskih zvezah, zavodih, oziroma podjetjih, ki pošiljajo javne račune ali pa od delodajalcev za delavce lastnega obrata in ki odgovarjajo popolnoma predpisom razglašanim po ministrstvih za notranje zadeve ter finance; ko se pa to oproščeno prizna, mora biti stavba namenjena za delavska stanovanja najmanj 50 let in je stavitelj ali njega naslednik obvezan vse predpise natančno najmanj 50 let izpolnjevati. V tem času se ne smejo brez dovoljenja finančne in politične oblasti vršiti nobene stavbene spremembe, ter se odmema natančno po dnevni vknjižbi v zemljiški knjigi kot realno breme, katero mora biti vedno na prvem mestu vknjiženo. — Postava določuje jako stroge predpise.

Dalje oprošča zakon z dne 28. dec. 1911: 1. a) za nove in dozidane stavbe popolno oprostitve 6 let; b) dalje določuje nove davčne postavke po tarifu A; c) ter po preteku popolne oprostitve, oziroma takoj 1/10 razreda I. do VII. oziroma poslopja VIII. do XVI. razreda 1/5 teh razrednih postavk; ravno to načelo velja tudi za hišno najemni davek in za one stanovalske dele, ki niso oddani. 2. Za popolne in delne prezidave pri hišno razrednem davku popolna časna oprostitve 6 let, oziroma 1/10 ali 1/5 tarifnih postavkov kakor zgoraj omenjeno; za hišno najemni davek pa 6 letno znižanje na 5% od čiste najemnine v drugem pa kakor pod 1. b) in c).

Delne oprostitve niso dovoljene, ako so nekateri deli stavbe preje dokončani, kakor drugi, se marajo natančno določiti za celo stavbo načelni pogoji te olajšave. Prošnje za priznanje te olajšave treba vložiti tekom 60 dni po popolno dokončani stavbi, oziroma v kolikor se določi oproščeno pri le delni dozidavi.

Pri stavbah, katere nimajo več kakor 80 metrov v kvadratu površine velikih stanovanj in so stanovanja popolnoma ločena eno od drugega ter znaša pri stavbi površina vseh stanovanj dve tretjini proti oni drugih za trgovine in obrtne naprave do očenih prostorov: Take stavbe so tudi po novi postavi oproščene.

Stavbe malih obrtnikov, ako imajo v svoji hiši stanovanje ter isto tudi uporabljajo, so ravnotako oproščene. Ako taka stavba značaj malih stanovanjskih hiš vsled prememb zgubi, potem tudi nima več dotične olajšave, kar je treba vedno pristojni davčni oblasti naznaniti, ravnotako pa naobratno tekom 14 dni.

Te vrste stavb uživajo olajšave pod 1. a, b in c navedene, samo namesto tarifa A pride v veljavo tarif B. Pri stavbah zidanih od že navedenih društev, se olajšave še bolj znižajo po tarifu C, ako so sezidane v letih 1912 do 1920; končno so take stavbe, za mala stanovanja določene, v letih 1912. do 1916. sezidane, 10 let popolnoma hišno najemni davek zniža na 5% čistega najemninskega zneska.

Po postavi za osebne davke se je za hišni davek (razen 5 odstotnega davka) določil 12,5% popust, kateri se ravno tako po davčnem postavku računa kakor smo že navedli v razpravi o zemljiškem davku. Doklade se pa računajo od prvotne postavke. — To so splošna določila za takozvani hišni davek.

(Dalje.)

**Nihče ne
more ponarejati
Kathreinerjeve
Kneippove sladne kave!**

**Vendarle se mnogokrat
varljivo slične posnema
povsod znana zavojnina
s sliko župnika Kneippa.**

Zatonej se pri nakupu ne
daje premočiti in zavrniti
vse posnenke!

**Vse drugo kot
Kathreiner, zlasti odprto,
oddehtano blago, je, če še tako
ceno, večinoma mnogo
predrago plačano.**

Gospodarske vesti.

POMLADNO GNOJENJE.

Delo nas čaka na vseh koncih in krajih; treba je gnojiti, orati, kopati in sejati. Komaj je minila zima in že moramo zopet skrbeti in misliti za drugo. Tako se vrti vse naše delo vedno okrog ene in iste točke — za želodec. Kmet preživlja vse, sebe in meščane, torej mora toliko pridelati, da imamo vsi zadosti. Prebivalstvo pa narašča jako naglo, posebno v velikih mestih, in zaradi tega je tudi potreba po raznovrstnih predmetih od leta do leta večja. Večje potrebščine — večja bremena. Tudi kmet čuti to breme in menda še bolj, kakor pa kdo drugi. Njegovi pridelki se danes sicer mnogo dražje plačujejo kakor pred večimi leti, toda tudi njegovi izdatki so silno narasli; na vseh koncih in krajih se pritiska na kmeta in dobljen denar se komaj segreje v njegovem žepu.

Ce hoče kmet danes shajati, mora gledati na to, da dobi kolikor največ mogoče iz svojega zemljišča. Zemlja je izmučena in iz lastne moči ne more toliko roditi, da bi zadostovalo za naše potrebe. Vsakdo ve, da mu je v prvi vrsti treba mnogo dobrega gnoja, da z njim zalaga zemljo s potrebnimi snovmi, s katerimi se rastline hranijo. Imamo pač domači gnoj, toda premalo. Vsak gospodar je primoran pustiti vsako leto gotovo polovico svojega posestva negnojena. Koliko ima na tem izgube, ker bi dotična zemlja lahko veliko več rodila!

Kdor je razumnejši, si ve pomagati. Kupil bo umetna gnojila, katera so sedaj že precej razširjena in večini naših gospodarjev znana. Vendar se pa ne upoštevajo še v zadostni meri; imamo še mnogo nasprotnikov umetnih gnojil. Nikakor pa ni priporočati umetna gnojila kar na slepo brez vsakega znanja, kako, koliko in s katerimi gnojili je treba gnojiti. Ako gnojimo z domačim gnojem, dobe rastline vse snovi, ki jih potrebujejo; vsako umetno gnojilo pa ni tako. V prvi vrsti moramo torej pri porabi umetnih gnojil vedeti, katera gnojila moramo vzeti, da dobe rastline isto hrano kakor z domačim gnojem. Glavni pogoj za uspešno gnojenje z umetnimi gnojili je torej, da gnojimo z enim kalijevim, dušičnim in fosfatnim gnojilom.

V vsako teh treh glavnih skupin

spada po več vrst gnojil, ki se zopet dele v hitro in počasi raztopna gnojila. Sedaj za pomladansko gnojenje bomo izbrali gotovo hitro raztopna gnojila, torej takšna, ki hitro delujejo in učinkujejo. Rastlinam, ki jih sedaj sejemo, moramo dati takšno hrano, katero lahko hitro porabijo, da se hitro močno razvijejo. Kot taka gnojila se priporočajo kalijeve soli, čilski soliter in superfosfat. Velikokrat in pri raznih prilikah smo naše gospodarje že na to opozarjali, da je popolnoma napačno, gnojiti samo z enim gnojilom; tudi dvoje gnojil ni pravilno. Edino pravo in hasljivo je gnojenje s tremi gnojili, kakor je poprej povedano. Po največ se gnoji s kakšnim fosfatnim gnojilom, s katerim dobe rastline samo fosforove kisline, na dušiku in kaliju pa morajo stradati. Potem se pač ni čuditi, ako uspeh ni dovoljen in trajen.

Ker so povsod druge razmere in tudi zemlja na vsakem zemljišču drugačna, ni mogoče natanko povedati, koliko se naj vzame od vsakega gnojila. Najbolje je, če vsakdo prej poizkusi na majhnem kosu, preden gnoji celo zemljišče. Na podlagi raznih poizkusov se priporoča gnojiti na 1 hektaru pomladanskim setvam približno z 200 kg kalijeve soli, 400 do 500 kg kakšnega fosfatnega gnojila in 150 do 200 kg čilskega solitra. Za okopavine je treba približno 250 kg kalijeve soli; čilskega solitra pa 200 do 250 kg. Kalijeve soli in fosfatno gnojilo je najbolje kakih 14 dni pred setvijo podorati. Bolj previdno moramo ravnati s čilskim solitrom, katerega bomo trosili najmanj na dvakrat, in sicer prvič pri setvi, drugič pa pred prvim okopanjem, oziroma pri setvah, ko so iste okoli 5 do 10 cm visoke. Drugi delež solitra se pa naj trosi le ob času, ko so rastline suhe, in pri okopavinah med vrste. Kot dušičnato gnojilo se pač čilski soliter zaradi tega lahko priporoča, ker deluje takoj in vpliva jako naglo na rast. Njegov dušik je v taki obliki, da ga rastline takoj porabijo, kar pa pri drugih dušičnatih gnojilih ni.

ČEBELARSTVO.

Podružnica za Ljubljano in okolico priredi dne 5. aprila na Studencu—Igu v gostilni pri Ruparju poučno predavanje. Začetek ob 3. uri po-

poldne. Ižanci! Vaša čebelarstva čast zahteva, da se predavanja udeležite — vsi! — A. Bukovec, t. č. predsednik.

Tečaj za strojna popravila in avtogensko varenje, ki ga priredi zavod za pospeševanje obrti skupno s c. kr. državno obrtno šolo v Ljubljani v drugi polovici meseca aprila, bo vsled praktičnih vaj v avtogenskem varenju in posebno obdelovanju železa in jekla omejen le na manjše število udeležencev. Da se bo mogel zavod za pospeševanje obrti ozirati pri sprejemanju udeležencev na vse kraje na Kranjskem, naj se določijo prijave v čimnajkrajšem času na zavodov naslov, ker se pozneje ne bo moglo več ozirati na posamezne prošilce. Opozori se še enkrat na važnost opreme za avtogensko varenje v vsaki boljši kovinski delavnici, ker ta danes tako zelo pocenuje najraznovrstnejša dela, da je za uspešno konkurenco posebno pri raznih stavbenih delih taka naprava nujno potrebna. Naši obrtniki naj bi se poprijeli prilike, ki jim jo nudi zavod za pospeševanje obrti skupno z državno obrtno šolo, ob pravem času, da ne bodo imeli potem vzroka pritoževati se zoper tujo konkurenco.

Obrtna razstava v Radovljici. Meseca avgusta t. l. se priredi obrtna razstava v Radovljici. Razstavni odbor je že poslal pretekli mesec oglasnice vsem obrtnikom rad. okraja. Razstava obeta biti nekaj posebnega, kajti oglasilo se je že lepo število obrtnikov k razstavi. Poleg obrtnikov pa kažejo tudi naša županstva mnogo zanimanja. Dokaz temu je, da sta se takoj, ko je lokalni odbor, kateremu načeljuje radovljiški župan g. A. Roblek, poslal na vse občine radovljiškega okraja prošnjo za podporo, odzvali takoj že dve županstvi, in sicer Belapeč z zneskom 50 K, mestno županstvo v Radovljici pa z zneskom 200 K. Upamo, da bodo tudi druga županstva sledila tema dvema in tako pripomogla do lepega uspeha razstave. Razstava bo v tukajšnjem šolskem posloju. Obrtniki rad. okraja dobijo razstavni prostor brezplačno, drugi pa proti primerni odškodnini. Razstavni odbor v Radovljici pozivlja tem potom vse obrtnike rad. okraja, ki se še niso priglasili, da to čimprej store. Ako kdo izmed obrtnikov pomotoma ni prejel oglaševalnih pol, naj se javi pisмено na razstavni odbor v Radovljici.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju, težje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašerom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno oledča naduho
4. Skrofuzni otroci, pri kaferih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Dobre knjige

— »Krščanskega Detoljuba« sta izšle prvi dve številki vsled stavke v tiskarnah še le sedaj. Gg. duhovniki, ki nameravajo vpeljati »Patronat« v svojih župnijah, dobe na zahtevo poljubno številko izvodov. Prihodnja številka bude zopet obsegala poldrugo polo.

»Slov. Sadjar«. V rokah imamo prve tri številke drugega letnika »Slov. Sadjarja«. Kdor pregleduje prve tri številke, ta vidi jasno, da ima list preobilo življenjske moči in da se krepko razvija. Ima pa tudi za uspeh vse predpogoje. Stebra, na katerih stoni prospeh vsakega lista, sta prvič potreba po listu med bralci in drugič spretno uredništvo. Da je v deželi ki ima tako ugodno lego za sadjarstvo in kjer raste toliko stotico sadnih dreves, potreben strokovni list za to panogo, so dokazali najboljši naročniki, ki jih šteje list že lepo število. Uredništvo pa tudi stori vse, da napravi list zanimiv. Vsako drugo štev. krasi barvana slika ene vrste hrušk; te slike po lepoti še prekašajo priloge lanskega letnika in so listu naravnost dragocen okras. Vsaka štev. obsega navodilo za sadjarjevo delo v posameznih mesecih. Članki v listu obdelavajo vprašanja, o katerih mora biti poučen vsak sadjar. Letos so med drugim izšli članki o drevju na njivah, gojenju orehov, vzgoji drevesc v drevnicah, o kvarnosti slabega sadnega naraščaja, o precepljanju odrastlih debel in še več drugih. Spisi se odlikujejo po priljudni obliki in aktualnosti v dotičnem letnem času. Letos nadaljuje list tudi opis sadnih vrst, primernih za naše kraje, in sicer hrušk, da pridemo že enkrat do tega, da bomo sadili in zacepljali le sadje ki bo v naših krajih dobro uspevalo in se tudi dobro prodalo. Listu želimo kar največ prijateljev in naročnikov, zlasti ker nizko naročnino — 3 krome na leto — stotero odtehta tudi denarni dobiček, ki ga bodo imeli bralci v sadjarstvu. List se naroča pri upravništvu »Slovenskega Sadjarja« v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

Lurški prizori. Lani osorej so bile razposlane šarnarice s tem naslovom čč. farnim uradom in posameznim gospodom na ogled in v eventuelno naročbo. Ker pa je treba s tukajšnje tiskarno »J. Krajec nasl.« skleniti obračun, se vljudno opozarjajo dotični gospodje, ki knjige niso vrnili, da po takrat pridejanih poštnih položnicah nakažejo vsotico 2 K 10 vin. v pokritje tiskovnih in vezalnih stroškov. — Knjiga je zelo primerna za majnikovo pobožnost doma in v cerkvi. V tukajšnji zalogi se dobi še mnogo izvodov. — Izdajatelj Anton Zlogar, kanonik v Novem mestu.

SKRIVALNICA.

Pozdravljeni stric! — Kje so pa teta?

EMAJLNI LAKI OREBON LAKI ZA PODE

Pri vsakem delu, doma, na vrtu in na polju se pripetijo ranitve, katere moramo varovati pred zastrupljenjem. Najboljše sredstvo za take slučaje je znano praško domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja v Pragi. Glej inserat!

Steckenpferd - lilijno mlečno milo
BERGMANN & CO., Tešin ob Labi
je stejkopre neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepota. Vsaki dan povalnice. Dobi se povsod a 80 vin. 745

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Trst, 24. marca: 86, 67, 25, 80, 70.
Dunaj, 28. marca: 4, 29, 75, 52, 90.

Tržne cene
za 100 kg.
Ljubljana, 31. marca 1914.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina. meso	Cena	
	K	V		K	V
Pšenica	24	50	živ. vaga:		
Rž	18	50	Goveda pitana	72	—
Ajda	24	—	čelca težka	95	—
ječmen	20	—	Teleta mala	86	—
Oves	16	—	Prešici	98	—
Proso belo	23	—	Koštruni	88	—
Proso rumeno	19	—	Kuretina in drugo:		
Koruzna stara	18	50	Maslo kuhano od		
Koruzna nova	16	30	120—120	280	—
Leča	24	—	Maslo surovo od		
Grah	24	—	120—120	330	—
Laneno seme	22	—	Slanina sveža (speh)	158	—
Grasica	—	—	Slanina prekajena	108	—
Domača detelja	176	—	Mast svinjska	100	—
Fizoi Ribnican	33	—	Loi	93	—
Fizoi Prepelcar	34	—	Jajca 100 komadov	6	50
Fizoi Mandanion	37	50	čičenci	—	—
Cebula	24	—	Gojubi	—	—
Krompir	4	60	Raca	2	—
Zelje sveže	—	—	Gos	5	—
Zelje kislo brez soda	8	—	Kolonijalno blago		
Ryva gorovniška	—	—	na debele:		
Repn sveža	—	—	Riz Rangon od		
Repn kisla brez soda	8	—	K 25— do	38	—
Brinje	21	—	Kava Santos od		
Kumna	70	—	K 30— do	150	—
Oren	80	—	Sindkor od Kst — do	83	—
Gone suhe	—	—	Petrole	42	—
Suhe hruške	—	—			
Suhe češnje	46	—			
Ječice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	10	—			
Seno	8	—			
Slama	5	—			
Strelja	3	—			

Proda se ali v najem da
posestvo
v šmihelu pri Novem mestu. Hiša je nova, z opeko krita; spodaj je hlev in klet. Njiv je za 14 mernikov posetve. Posetvo je na lepem kraju. Vpraša se pri lastniku J. Kapš, Preččna pri Novem mestu. 1085

Obleče se lahko cela rodbina!
Krasni ostanki blaga
za obleke, suknje, bluze, srajce itd. 1010
Novih lepih vzorcev
5 kg zavoj K 13—, lepša vrsta zavoj K 14—, najlepša vrsta zavoj K 16—.
Franko po povzetju pošilja: A. Jelinek, I. češka tkalnica v Jimramove (Morava). Zelo topla priporočeno! Kdor poskusi kupi vnovič!

Pasemska perutnina in njena jajca za valjenje.

Cochin-China, Brahma, Langshan, Orpington Plymouth Rocks, rumene in bele, rdeče Rhode Island, Houdan. Cena za družino (1 petelin in 2 kure) K 50, eno jajce za valjenje 80 vinarjev. Prilikava perutina razl barve, družina K 18—, eno jajce 30 v. Sneznobela prilikava perutnina družina K 25—, eno jajce 50 v. Feking, Aylesbury in Bisamrace za družino 45—60 K, eno jajce za valjenje 100 150 v. Virginski sneznobel purani za družino K 60, eno jajce za valjenje 150 v. Vel. Emdener gos, družina K 75— eno jajce za valjenje 2 K. Angl. Ringlazi ena družina K 85, eno jajce za valjenje K 1. Nadalje velike zaloge iglastega drevja, in sicer: Sm eke, 30 do 25 cm visoke kon: d 30 18 v. Weymouths borovci 100—200 v. visoki 12—1 v vin. Beli borovci 20—400 cm. vis. 50—200 v. Črni borovci 30—120 cm 70—150 vin., Banks-borovci 30—200 cm 30—120 v. Drevje za živo mejo: Akacije, gledičijah 1—2 let., 100 kosov 3—12 K. Visokostebelno grmičje in ovijalke, kos od 70 vin. dalje. Sadno drevje, lepoto drevje itd. Glavni cenik zastoj. Grofa žige Batthyányjevo grajščinsko oskrbništvu. Csendlak pri Radgoni. 1070

Vzorci franko
modnega blaga, kakor

cefirja

batista, platina, platnena in bombazstega blaga razposilja
U. J. Haviček i brat
Kupalište Podebrad, Češko.
Pišite takoj!

Denarja ni

draginja je vedno večja, za služek pa majhen. Ako bo čete malim trudom gotove 10 do 20 K na dan zaslužiti, posijite za pojasnilo v pisnu znamko za 10 vin in svojo natančen naslov na:

JOSIP BATIČ
Ilirška Bistrica 30, Kranjsko

Najbolj mi in ganljiv domači instr. : 3024
HARMONIJI
Špat. Instrumenti, na katere igra vsak brez znanja nel takoj četvero glasno. Katalog zastoji. Alojs Mayer, iz dvor. dob. Fulda. 7000 harmonijev si poje lastno hvalo po vseh delih sveta. Piano: pisbe celo domači instrumenti po 45 in 55 M.

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri prihajih nedosežen nadalje pr vseh izpuščjih, haemorrhoidah, celo pri najbolj zastaranih slučjih, kjer so odpravljena vsa doslej vporabljena sredstva, lekarjarja 3411 Stander

Euzema-balmam

gotovo pomaga. Zdravi se z Euzemo brez motenja poklica. Zavarov. s pat. ni. 141.365. Cena 5 kron. Pušica za poskušnjo 3 krome. Pristen le iz Roth-ove lekarne Kambeuren D 35, bav. Ailgäu. Številna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno tih, ki so vporabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno.

Kupujte v Katoliški Buk varni!

Pšenico in vse druge deželne pridelke
kupi po najvišji ceni Jak. Paučič, Novomesto.

Krojaškega pomočnika, dobro izurjenega v prikojevanju ter zanesljivega sprejme takoj za trajno delo Josip Munih, krojač, Podbrdo ob Bači. 913

Hiša s staroznano gostilno in vrtom pri kolodvoru na Gorenjskem se takoj po nizki ceni proda. Naslov povz upravništvu »Domoljuba« pod številko 1025. (Znamka!) 1025

Manjša trgovina z mešanim blagom se da s l. majem v najem. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod št. 1050.

Sprejem
učenca
za kolarsko obrt nad 15 let starega, poštenih starijev. Ivan Kutar, kolar v Tolminu št. 99, Primorsko. 1039

Učenca za mesarsko obrt sprejme takoj mesarski mojster v Celovcu. Kje, se poišve pri: Jozef Vajnceri, Celovec, Velikovaška cesta 5. 1075